



Верховний
Суд

ТИЖНЕВИЙ ОГЛЯД судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду

Рішення, внесені до ЄДРСР за
період з 08.07.2019 по 12.07.2019

ЗМІСТ

1. Рішення колегії суддів, палати, об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду з висновком щодо застосування норми права у подібних правовідносинах	4
1.1. Висновок щодо кваліфікації дій суб'єкта при вчиненні опору працівникові правоохоронного органу, поєднаного з погрозою насильства або насильством, що об'єднані єдиним умислом	4
1.2. Висновок щодо розгляду заяви про перегляд за нововиявленими обставинами судового рішення, постановленого до набрання чинності КПК 2012 року, поданої після набрання ним чинності	7
2. Питання застосування положень Загальної частини КК України	8
2.1. Зворотна дія закону в часі щодо зарахування строку попереднього ув'язнення в строк покарання (ч. 5 ст. 72 КК в редакції Закону № 838-VIII)	8
2.2. Окремі питання призначення покарань	9
2.3. Звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК)	16
3. Питання застосування положень Особливої частини КК України	18
3.1. Відмежування умисного вбивства (ч. 1 ст. 115 КК) від умисного тяжкого тілесного ушкодження, яке спричинило смерть потерпілого (ч. 2 ст. 121 КК)	18
3.2. Відсутність доказів на підтвердження умислу засудженого на вчинення вбивства з особливою жорстокістю та правильна кваліфікація дій винної особи за ч. 1 ст. 115 КК	20
3.3. Кваліфікація дій за п. 6 ч. 2 ст. 115 і ч. 4 ст. 187 КК (наявність в діях винної особи ідеальної сукупності злочинів)	23
3.4. Відсутність підстав для кваліфікації дій засуджених за ч. 5 ст. 185 КК за кваліфікуючою ознакою «крадіжка, вчинена в особливо великих розмірах»	25
4. Питання застосування положень кримінального процесуального законодавства	29
4.1. Виправдувальні вироки	29
4.1.1. Апеляційний суд порушив вимоги ст. 377 КПК 1960 року і зробив передчасний висновок про законність виправдувального вироку	29
4.1.2. Порушення апеляційним судом вимог статей 22, 23, 94, 95 КПК у кримінальному провадженні щодо особи, яку було виправдано у пособництві вчинення злочину	31
4.2. Розподіл судових справ	33
4.3. Обов'язковість участі захисника з урахуванням вимог п. 3 ч. 2 ст. 52 КПК	35
4.4. Докази і доказування	39
4.4.1. Оцінка доказів відповідно до положень ст. 67 КПК 1960 року щодо доведення винуватості засудженого у вчиненні злочинів проти життя та здоров'я особи	39

4.4.2. Оцінка доказів щодо доведення винуватості особи за ч.1 ст.115 КК	44
4.4.3. Оцінка доказів щодо доведення винуватості особи за ч. 2 ст. 125 КК	48
4.4.4. Оцінка доказів щодо доведення винуватості особи за ч. 3 ст. 15, ч. 3 ст. 185 та ч. 3 ст. 185 КК	50
4.4.5. Оцінка доказів щодо доведення винуватості особи за ч. 3 ст. 286 КК	52
4.4.6. Оцінка доказів щодо доведення винуватості особи за ч. 2 ст. 307 КК	54
4.5. Судові рішення	56
4.5.1. Проголошення судового рішення	56
4.5.2. Судові рішення суду апеляційної інстанції	58
4.6. Апеляційне оскарження	60
4.6.1. Строк на апеляційне оскарження	60
4.6.2. Порушення апеляційним судом вимог КПК щодо беспосередності дослідження показань, оцінки доказів, змісту вироку та порядку застосування закону України про кримінальну відповідальність	63
4.7. Перегляд за нововиявленими обставинами	67
4.8. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру	68
4.9. Оскарження судових рішень в частині, що стосується питань, пов'язаних із виконанням вироку	69

1. Рішення колегії суддів, палати, об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду з висновком щодо застосування норми права у подібних правовідносинах

1.1. Висновок щодо кваліфікації дій суб'єкта при вчиненні опору працівникові правоохоронного органу, поєднаного з погрозою насильства або насильством, що об'єднані єдиним умислом

Постанова від 11.07.2019

Справа № 688/1521/17

Провадження №51-8618км18

Колегія суддів Другої судової палати

Захисник ставить питання про скасування судових рішень та призначення нового розгляду в суді першої інстанції. Вказує про неправильну кваліфікацію дій засудженого (ч. 1 ст. 129, ч. 2 ст. 146, ч. 2 ст. 186, ч. 2 ст. 342, ч. 1 ст. 345, ч. 2 ст. 345 КК) за ч. 2 ст. 342, ч. 1 ст. 345, ч. 2 ст. 345 КК, вважає, що дії останнього слід кваліфікувати лише за ст. 345 КК. Стверджує, що місцевим судом порушено загальні засади призначення покарання внаслідок чого призначено засудженому занадто суворе покарання. Крім того, вказує, що суд всупереч вимог ч. 4 ст. 67 КК застосував до засудженого як обтяжуючу обставину - вчинення злочину у зв'язку з виконанням потерпілим службового обов'язку по відношенню до вчинення злочинів, що кваліфікуються. Апеляційний суд не дав належної оцінки таким порушенням та залишив вирок місцевого суду без зміни. Свої доводи мотивує тим, що судами не враховано конкретні обставини кримінального провадження та особу засудженого, що в сукупності давало суду, на його думку, підстави для призначення покарання із застосуванням положень ст. 75 КК.

Верховний Суд судові рішення змінив.

З мотивувальної частини вироку місцевого суду слідує, що при обранні виду та розміру покарання засудженому суд врахував ступінь тяжкості вчинених злочинів, характер та обставини їх скоєння, дані про особу винного, зокрема, що він в силу вимог ст. 89 КК є таким, що не має судимості, молодий за віком, має малолітню дитину, не працює, у скоєнні злочинів не кається, посередньо характеризується. Судом також враховано наявність обставин, що обтяжує покарання – вчинення злочину у зв'язку з виконанням потерпілим службового обов'язку та відсутність обставин, що його пом'якшує. Водночас враховано судом першої інстанції і відомості досудової доповіді, згідно якої факторами, які підвищують ризик вчинення кримінального правопорушення є те, що засуджений не в повній мірі усвідомлює серйозність своїх дій, вину не визнав, ризики вчинення повторного правопорушення та небезпеки для суспільства, в тому числі для окремих осіб, оцінюються як середні.

Враховавши всі зазначені обставини в сукупності, суд обґрунтовано призначив засудженому покарання за кожен із злочинів в межах санкцій інкримінованих злочинів

та за їх сукупністю шляхом часткового складання покарань, у виді позбавлення волі з відбуттям остаточно призначеного покарання реально.

Що стосується тверджень захисника, що судом всупереч вимог ч. 4 ст. 67 КК визнано обставиною, що обтяжує засудженому покарання - вчинення злочину у зв'язку з виконанням потерпілим службового обов'язку, передбачену п. 4 ч. 1 ст. 67 КК, то вони є необґрунтованими, оскільки вказана обставина не передбачена ч. 2 ст. 146 КК як ознака злочину, що впливає на його кваліфікацію, а тому суд, не порушив вказані вимоги закону та правильно визнав вказану обставину обтяжуючою засудженому покарання.

Таким чином, суд врахував усі дані про особу засудженого, в тому числі й ті, з якими захисник пов'язує свої касаційні вимоги.

За таких обставин слід визнати, що призначене засудженому покарання, яке слід відбувати реально, є справедливим, необхідним та достатнім для виправлення засудженого й попередження нових злочинів, а підстав для звільнення засудженого від відбування покарання з випробуванням на підставі положень ст. 75 КК, про що зазначає захисник у касаційній скарзі, не вбачається.

Крім того, аналогічні за змістом доводи про звільнення засудженого від відбування покарання з випробуванням згідно ст. 75 КК були предметом перевірки суду апеляційної інстанції, який з наведенням мотивів спростування, визнав їх неспроможними.

Що стосується доводів касаційної скарги захисника щодо неправильного застосування судами закону про кримінальну відповідальність у зв'язку з невірною кваліфікацією дій засудженого за ч. 2 ст. 342, ч. 1 ст. 345, ч. 2 ст. 345 КК, то вони частково заслуговують на увагу виходячи з наступного.

Як вбачається з судових рішень дії засудженого було кваліфіковано за ч. 2 ст. 342 КК, як опір працівникові правоохоронного органу під час виконання ним службових обов'язків; за ч. 2 ст. 345 КК як умисне заподіяння працівникові правоохоронного органу легких тілесних ушкоджень у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків; за ч. 1 ст. 345 КК як погроза вбивством щодо працівника правоохоронного органу у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків.

Колегія суддів звертає увагу, що у разі коли особою спочатку вчиняється менш суспільно небезпечне діяння, а потім більш суспільно небезпечне однорідне посягання і вчинене охоплюється єдиним умислом, це свідчить про розвиток суспільно небезпечної поведінки особи і вчинене підлягає кваліфікації як одичне більш суспільно небезпечне кримінальне правопорушення. Реальна сукупність однорідних (менш суспільно небезпечного та більш суспільно небезпечного) кримінальних правопорушень має місце лише тоді, коли щодо кожного з них існував відокремлений в часі умисел.

З встановлених судом фактичних обставин кримінального провадження вбачається, що опір, погроза насильством та насильство, застосовані засудженим до представника правоохоронного органу були об'єднані єдиним умислом і вказані дії не були «розірвані у часі», тобто діями винного одночасно були вчинені різні види посягань на працівника правоохоронного органу, розвиток подій від опору, погрози застосування

насильства до його безпосереднього застосування відбувалися динамічно та практично одночасно. Тобто, інші діяння у такому випадку є лише способом, невід'ємною складовою частиною об'єктивної сторони вчинення іншого, більш тяжкого кримінально-карного діяння, таким чином, і суб'єктивна сторона злочину (намір) свідчить, що особа прагне вчинити найбільш тяжке кримінальне правопорушення, а інші кримінальні правопорушення, що складають його, виступають для нього процесом вчинення цього, більш тяжкого злочину.

Отже, опір, погроза насильством та насильство застосовані до працівника правоохоронного органу, що об'єднані єдиним умислом, вчинені безпосередньо після погрози вчинити такі дії, утворює одне кримінально-карне діяння і не потребує додаткової кваліфікації за ч. 2 ст. 342, ч. 1 ст. 345 КК (погроза насильством щодо працівника правоохоронного органу у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків) КК, а тому дії засудженого у даному випадку слід кваліфікувати лише за ч. 2 ст. 345 КК.

Одночасно, з цих підстав, не заслуговують на увагу доводи касаційної скарги захисника про зайву кваліфікацію дій засудженого за ч. 1 ст. 345 КК (за кваліфікуючою ознакою – погроза вбивством щодо працівника правоохоронного органу у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків). У даному кримінальному провадженні погроза вбивством працівника правоохоронного органу у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків висловлена засудженим та підтверджена його жестами є закінченим злочином з моменту, коли погроза була доведена до відома потерпілого. Подальші дії засудженого не охоплювалися єдиним умислом і характеризується як реальна сукупність злочинів. Відповідно це діяння вірно окремо відображене у формулі кваліфікації.

За таких обставин оскаржувані судові рішення підлягають зміні шляхом виключення з них вказівки на кваліфікацію та засудження особи за ч. 2 ст. 342 КК. Такі зміни, на думку колегії суддів, дають підстави для пом'якшення засудженому остаточного покарання, призначеного йому за сукупністю злочинів.

Одночасно, колегія суддів приходять до висновку про застосування норми права: опір, погроза насильством або насильство застосовані до представника правоохоронного органу, що об'єднані єдиним умислом, вчинені безпосередньо після погрози вчинити такі дії відносно одного й того ж потерпілого (потерпілих), є випадком переростання менш небезпечного кримінального правопорушення в більш небезпечне, утворює одне кримінально-карне діяння, а тому дії винної особи слід кваліфікувати лише за ст. 345 КК і не потребують додаткової кваліфікації за ч. 2 ст. 342 (опір працівникові правоохоронного органу під час виконання ним службових обов'язків), ч. 1 ст. 345 (погроза насильством щодо працівника правоохоронного органу у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків) КК.

1.2. Висновок щодо розгляду заяви про перегляд за нововиявленими обставинами судового рішення, постановленого до набрання чинності КПК 2012 року, поданої після набрання ним чинності

Постанова від 09.07.2019

Справа № 1-5/2005

Провадження №51-3км19

Колегія суддів Першої судової палати

Засуджений просить скасувати ухвалу апеляційного суду і призначити новий розгляд заяви в суді апеляційної інстанції. Він вважає, що оскільки заява подана під час дії КПК 2012 року, то мала бути розглянута саме за нормами чинного КПК.

Верховний Суд ухвалу апеляційного суду залишив без змін.

Апеляційний суд, вважаючи, що засуджений не є особою, яка має право подавати заяву про нововиявлені обставини, послався на пункт 15 розділу XI «Перехідні положення» КПК 2012 року, який, зокрема, передбачає, що заяви про перегляд судових рішень у кримінальних справах, які були розглянуті до набрання чинності КПК, або у справах, розгляд яких не завершено з набранням чинності КПК, подаються і розглядаються у порядку, що діяв до набрання чинності зазначеним Кодексом.

Однак апеляційний суд не врахував, що в цьому пункті йдеться про перегляд справ Верховним Судом України відповідно до глави 33 КПК 2012 року. Про це свідчить редакція цього положення, що діяла до 15 грудня 2017 року: «Апеляційні та касаційні скарги, заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України у кримінальних справах, які були розглянуті до набрання чинності цим Кодексом, або у справах, розгляд яких не завершено з набранням чинності цим Кодексом, подаються і розглядаються у порядку, що діяв до набрання чинності цим Кодексом».

Таким чином, цей пункт не застосовується до заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами і не може бути підставою для застосування вимог КПК 1960 року до заяви, поданої після набрання чинності КПК 2012 року.

У Перехідних положеннях до КПК 2012 року не визначено спеціального порядку розгляду заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами, поданих після набрання чинності цим Кодексом. Отже до цих заяв має застосовуватися загальне правило ст. 5 КПК 2012 року, яке передбачає, що процесуальна дія проводиться, а процесуальне рішення приймається згідно з положеннями цього Кодексу, чинними на момент початку виконання такої дії або прийняття такого рішення.

Такої ж позиції дотримувався і Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ у пункті 7 інформаційного листа від 26 листопада 2012 року №1735/0/4-12 «Про деякі питання застосування розділу XI "Перехідні положення" Кримінального процесуального кодексу України» звернувши увагу суддів судів першої та апеляційної інстанцій на те, що заяви (клопотання) про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, подані учасниками процесу (судового провадження) безпосередньо до суду 20 листопада 2012 року або пізніше, розглядаються судом у порядку, визначеному главою 34 КПК 2012 року.

Таким чином, виходячи з системного аналізу ст. 5 та розділу XI «Перехідні положення» КПК 2012 року, а також усталеної практики касаційної інстанції, Суд дійшов такого висновку: якщо заява про перегляд за нововиявленими обставинами судового рішення, постановленого до набрання чинності КПК 2012 року, подана після набрання ним чинності, то такий перегляд здійснюється за правилами цього Кодексу.

Оскільки засуджений звернувся до апеляційного суду 22 листопада 2018 року, тобто під час дії КПК 2012 року, до його заяви мали застосовуватися правила цього Кодексу, і повертаючи заяву засудженого, суддя апеляційного суду помилково послався в ухвалі на положення ст. 400-7 КПК 1960 року.

Водночас правилами КПК 2012 року передбачено, що розгляд справи (кримінального провадження) по першій інстанції здійснюють виключно місцеві (районні) суди. Суди апеляційної інстанції здійснюють свої повноваження лише щодо перегляду судових рішень, постановлених судами першої інстанції, у випадках, передбачених законом (ст. ст. 3, 30, 33, розділи IV та V КПК 2012 року).

Згідно зі ст. 463 КПК 2012 року заява про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами подається до суду тієї інстанції, який першим допустив помилку внаслідок незнання про існування таких обставин.

Виходячи із законодавчих приписів, заяву засудженого про перегляд за нововиявленими обставинами вироку апеляційного суду, постановленого цим судом як судом першої інстанції, має розглядати районний суд (ст. 33 КПК).

Отже в силу закону апеляційний суд позбавлений процесуальної можливості розглянути по суті заяву засудженого, а тому в будь-якому випадку мав прийняти рішення про її повернення.

З огляду на викладене, а також те, що рішення про повернення не позбавляє права засудженого на повторне звернення із заявою до суду першої інстанції, вимога заявника про необхідність призначення нового розгляду в суді апеляційної інстанції не підлягає задоволенню.

2. Питання застосування положень Загальної частини КК України

2.1. Зворотна дія закону в часі щодо зарахування строку попереднього ув'язнення в строк покарання (ч. 5 ст. 72 КК в редакції Закону № 838-VIII)

Постанова від 10.07.2019

Справа № 175/1319/16-к

Провадження № 51-7028км18

Колегія суддів Другої судової палати

Засуджені (ч. 3 ст. 187 КК), просять скасувати ухвалу апеляційного суду та призначити новий розгляд у суді апеляційної інстанції. В обґрунтування вказують, що судом неправильно застосовано закон про кримінальну відповідальність, оскільки розрахунок має бути один день попереднього ув'язнення за два дні позбавлення волі до моменту набрання чинності вироку суду. Мали б бути застосовані положення ст. ст. 24,

58 Конституції України, ст. 5, ч. 5 ст. 72 КК в редакції Закону України № 838 VIII, посилаючись на наявність такої судової практики.

Верховний Суд судові рішення змінив у частині обчислення строку покарання відповідно до ч. 5 ст. 72 КК в редакції Закону № 838-VIII.

Колегія суддів погоджується з твердженнями засуджених про неправильне застосування положень ч. 5 ст. 72 КК при зарахуванні строку попереднього ув'язнення у строк покарання.

Як убачається із матеріалів провадження, суд першої інстанції зарахував строк відбуття покарання строк попереднього ув'язнення з 12 січня 2015 року по 20 червня 2017 року включно, з розрахунку один день попереднього ув'язнення за два дні позбавлення волі.

У зв'язку з тим, що судами неправильно застосовано закон України про кримінальну відповідальність, а саме: не застосовано закон, який підлягав застосуванню, відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 438 КПК є підстави для зміни вироку районного суду від 13 листопада 2017 року та ухвали апеляційного суду від 07 травня 2018 року щодо засуджених в цій частині та зарахування останнім на підставі ч. 5 ст. 72 КК (у редакції Закону №838-VIII) у строк покарання строку попереднього ув'язнення за період з 21 червня 2017 року по 07 травня 2018 року з розрахунку один день попереднього ув'язнення за два дні позбавлення волі.

В той же час, як вбачається зі змісту ухвали районного суду від 22 січня 2019 року засудженому ОСОБА_3 на підставі ч. 5 ст. 72 КК (у редакції Закону №838-VIII) вже зарахованов строк відбування покарання строк попереднього ув'язнення за період з 21 червня 2017 року по 07 травня 2018 року з розрахунку один день попереднього ув'язнення за два дні позбавлення волі. Таким чином, касаційну скаргу засудженого ОСОБА_3 слід залишити без задоволення.

Питання застосування ч. 5 ст. 72 КК (в редакції Закону № 838-VIII) також висвітлені у постановках: від 10.07.2019 у справі №723/1538/16-к (ровадження № 51-8625км18; від 10.07.2019 у справі №170/236/17 (провадження №51-9336км18); у справі №565/75/17 (провадження №51-9306км18); від 09.07.2019 у справі №676/603/17 (провадження №51-392км19)

2.2. Окремі питання призначення покарань

Постанова від 10.07.2019

Справа №723/1538/16-к

Провадження №51-8625км18

Колегія суддів Другої судової палати

Прокурор, просить скасувати вирок апеляційного суду і призначити новий розгляд у цьому суді. Вказує на те, що згідно з вироком апеляційного суду ОСОБА_4 вчинив три епізоди крадіжки (21 квітня 2016 року) до ухвалення вироку районного суду від 22 квітня 2016 року, а ще чотири епізоди вже після його ухвалення, однак дії засудженого окремо кваліфіковано не було, а тому при призначенні покарання останньому судом неправильно застосовано положення ч. 4 ст. 70 і ч. 1 ст. 71 КК.

Захисник, який діє в інтересах засудженого ОСОБА_1, просить змінити вирок апеляційного суду в частині призначеного ОСОБА_1 покарання та застосувати до нього вимоги ст. 69 КК. Вказує на те, що апеляційний суд при призначенні засудженому покарання за ч. 2 ст. 289 КК у виді позбавлення волі на строк 5 років не врахував всіх обставин, що пом'якшують покарання, особу винного та обставин, що істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину. Також захисник просить зарахувати засудженому в строк відбування покарання термін його затримання з 24 по 26 квітня 2016 року.

Верховний Суд вирок апеляційного суду змінив в частині призначення покарання та зарахування строку попереднього ув'язнення в строк покарання.

Як убачається з матеріалів кримінального провадження, ОСОБА_4 вчинив ряд тотожних злочинів, передбачених ч. 3 ст. 185 КК.

При цьому три епізоди крадіжок він вчинив 21 квітня 2016 року, тобто до ухвалення вироку районного суду від 22 квітня 2016 року, а ще чотири епізоди після його ухвалення, а саме: 22 квітня 2016 року, 29 березня 2017 року, на початку квітня 2017 року та в ніч з 21 на 22 квітня 2017 року.

Вироком апеляційного суду скасовано вирок місцевого суду в частині призначеного покарання ОСОБА_4 та іншим засудженим й ухвалено в цій частині новий вирок.

Разом з цим апеляційний суд неправильно застосував закон України про кримінальну відповідальність, розділивши епізоди злочинної діяльності за ч. 3 ст. 185 КК, та застосував вимоги ч. 4 ст. 70 КК, визнавши вважати ОСОБА_4 засудженим за ч. 3 ст. 185 КК до покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки та шляхом часткового складання покарань, за кримінальним правопорушенням, вчиненим ОСОБА_4 до постановлення вироку районного суду від 22 квітня 2016 року, призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки 2 місяці. Потім на підставі ст. 71 КК шляхом часткового складання невідбутої частини покарання за вироком районного суду від 22 квітня 2016 року, остаточно призначив ОСОБА_4 покарання у виді позбавлення волі на строк 3 років 6 місяців.

Однак суд апеляційної інстанції не звернув уваги, що за окремими епізодами злочинної діяльності або за окремими пунктами статті (частини статті), які мають самостійні санкції, покарання не призначається, тобто суду необхідно було призначити покарання за всіма епізодами крадіжок, а не за кожен із них окремо, оскільки вони підпадають під дію однієї і тієї ж частини статті закону України про кримінальну відповідальність і повторної кваліфікації не потребують.

Враховуючи викладене, а також те, що кримінальним законом не передбачено можливості призначення покарання за окремими епізодами злочинної діяльності, відповідальність за які передбачено однією частиною статті КК, висновок апеляційного суду щодо призначення покарання у зазначений спосіб, тобто із застосуванням ч. 4 ст. 70 КК, не ґрунтується вимогах Закону.

За таких обставин у цьому кримінальному провадженні має місце лише застосування ст. 71 КК – при призначенні остаточного покарання за сукупністю вироків.

Враховуючи викладене, доводи касаційної скарги прокурора про необхідність окремої кваліфікації дій засудженого ОСОБА_4 за епізодами крадіжок, вчинених до постановлення вироку суду від 22 квітня 2016 року та епізодами крадіжок, вчинених після його постановлення, є безпідставними та не ґрунтуються на вимогах Закону.

Суд першої інстанції, постановляючи вирок щодо ОСОБА_1 та приймаючи рішення про можливість призначення покарання із застосуванням ст. 69 КК, ці вимоги закону врахував не в повній мірі, на що звернув увагу суд апеляційної інстанції.

Переглядаючи справу за апеляційною скаргою прокурора, суд апеляційної інстанції констатував, що приймаючи рішення про застосування положень ст. 69 КК при призначенні ОСОБА_1 покарання, місцевий суд формально зазначив, однак фактично не врахував, що вчинений засудженим злочин, передбачений ч. 1 ст. 309 КК є злочином середньої тяжкості, а усі інші є тяжкими злочинами, не зважив суд і на негативну характеристику засудженого за місцем проживання, на обставини вчинення вказаних злочинів, зокрема, мотиву, мети, способу, їх багатоепізодність, наслідки, що настали та те, що один із злочинів ОСОБА_1 вчинив у стані алкогольного сп'яніння.

Зокрема ОСОБА_1 скоїв два епізоди крадіжки, незаконне заволодіння транспортним засобом шляхом проникнення в інше приміщення, втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність та два злочини у сфері незаконного обігу наркотичних засобів.

Викладене свідчить про підвищений ступінь суспільної небезпечності вчинених обвинуваченими діянь та на думку апеляційного суду обставини, на які послався місцевий суд у вироку не можуть бути визнані такими, що істотно знижують ступінь тяжкості вчинених злочинів та дають підстави для застосування ст. 69 КК, з чим погоджується й колегія суддів.

З висновками суду апеляційної інстанції щодо призначеного ОСОБА_1 покарання погоджується і суд касаційної інстанції, в зв'язку з чим, твердження в касаційній скарзі захисника про наявність достатніх підстав для пом'якшення призначеного покарання із застосуванням ст. 69 КК, колегія суддів вважає непереконливими.

Покарання, призначене ОСОБА_1 судом апеляційної інстанції відповідає загальним засадам призначення покарання, визначеним ст. ст. 50, 65 КК є справедливим, необхідним й достатнім для виправлення засудженого і попередження вчинення ним нових злочинів.

З урахуванням наведеного, твердження захисника про невідповідність призначеного ОСОБА_1 покарання через суворість та безпідставне незастосування положень ст. 69 К, є необґрунтованими.

Також не заслуговують на увагу доводи захисника про необхідність зарахування ОСОБА_1 у строк відбування покарання строк його попереднього ув'язнення з 24 по 26 квітня 2016 року, оскільки з матеріалів кримінального провадження вбачається, що засудженому вже було зараховано вказаний строк судом першої інстанції і в цій частині вирок суду залишено без змін апеляційним судом.

Як убачається з матеріалів кримінального провадження, кримінальні правопорушення, вчинені ОСОБА_2 протягом 2015 – 2016 років. Вироком апеляційного суду ОСОБА_2 засуджено за ч. ч. 2, 3 ст. 185, ч. 3 ст. 186, ч. 1 ст. 304, ст. 70 КК до

покарання у виді позбавлення волі на строк 4 роки. Разом з цим, питання про зарахування ОСОБА_2 строку його попереднього апеляційним судом вирішено не було.

Таким чином, з огляду на вищевикладені вимоги закону та правовий висновок Великої Палати при зарахуванні ОСОБА_2 у строк покарання строку його попереднього ув'язнення слід застосувати правила ч. 5 ст. 72 КК у редакції Закону № 838-VIII стосовно всього періоду попереднього ув'язнення засудженого, а саме із 23 лютого 2017 року по 31 липня 2018 року включно, тобто до набрання вироком законної сили (з розрахунку один день попереднього ув'язнення за два дні позбавлення волі). Враховуючи викладене, вирок апеляційного суду підлягає зміні.

[Постанова від 11.07.2019](#)

[Справа №215/5416/17](#)

[Провадження №51-8195км18](#)

[Колегія суддів Другої судової палати](#)

Прокурор просить змінити вирок апеляційного суду в частині призначення покарання на підставі ч. 4 ст. 70 КК. Зазначає, що апеляційний суд при призначенні покарання за сукупністю злочинів на підставі зазначеної норми закону неправильно вказав принцип призначення покарання, а саме, шляхом часткового приєднання невідбутого покарання за вироком від 12 грудня 2017 року, замість призначення його шляхом повного чи часткового складання покарань, чим допустив неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність.

Верховний Суд вирок апеляційного суду змінив.

За вироком районного суду особу засуджено до покарання у виді позбавлення волі: за ч. 2 ст. 185 КК - на строк 3 роки; за ч. 3 ст. 185 КК – на строк 5 років; за ч. 2 ст. 289 КК – на строк 5 років.

На підставі ч. 1 ст. 70 КК засудженому призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років. На підставі ч. 4 ст. 70 КК до призначеного покарання частково приєднано невідбуте покарання за вироком від 12 грудня 2017 року та остаточно призначено засудженому покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років 6 місяців.

Вироком апеляційного суду від 12 липня 2018 року вирок місцевого суду щодо засудженого скасовано в частині призначеного покарання. Постановлено новий вирок, яким засудженого засуджено до покарання: за ч. 2 ст. 185 КК – у виді позбавлення волі на строк 3 роки; за ч. 3 ст. 185 КК - у виді позбавлення волі на строк 4 роки; за ч. 2 ст. 289 КК - у виді позбавлення волі на строк 5 років без конфіскації майна. На підставі ч. 1 ст. 70 КК засудженому призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років без конфіскації майна. На підставі ч. 4 ст. 70 КК до призначеного покарання частково приєднано невідбуте покарання за вироком від 12 грудня 2017 року та остаточно призначено засудженому покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років 6 місяців без конфіскації майна.

Переглядаючи кримінальне провадження, суд апеляційної інстанції дійшов висновку про неправильне застосування місцевим судом вимог ч. 1 ст. 70 КК, скасував вирок цього суду в частині призначеного покарання та постановив свій вирок, яким призначив засудженому покарання за кожен злочин окремо, за сукупністю злочинів на

підставі ч. 1 ст. 70 КК, а також на підставі ч. 4 ст. 70 КК.

Проте, апеляційний суд допустився помилки при застосуванні вимог ч. 4 ст. 70 КК.

Відповідно до ч. 4 ст. 70 КК, якщо після постановлення вироку в справі буде встановлено, що засуджений винен ще і в іншому злочині, вчиненому ним до постановлення попереднього вироку, суд призначає покарання шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим або шляхом повного чи часткового складання призначених покарань.

У той же час ч. 1 ст. 71 КК передбачає, що якщо засуджений після постановлення вироку, але до повного відбуття покарання вчинив новий злочин, суд до покарання, призначеного за новим вироком, повністю або частково приєднує невідбуту частину покарання за попереднім вироком.

Суд апеляційної інстанції при призначенні остаточного покарання за сукупністю злочинів на підставі ч. 4 ст. 70 КК до призначеного засудженому покарання частково приєднав невідбуте покарання за вироком від 12 грудня 2017 року, тобто норму закону, яка підлягає застосуванню зазначив вірно, а фактично застосував принцип призначення покарання за сукупністю вироків, передбачений ст. 71 КК. І хоча суд касаційної інстанції погоджується з остаточним визначеним розміром призначеного покарання та вважає його відповідним вимогам ст. ст. 50, 65 КК, проте допущені порушення під час викладення судового рішення є неприйнятним, а тому вирок апеляційного суду в цій частині слід змінити. Відповідно до ч. 4 ст. 70 КК застосувати принцип часткового складання покарань, призначених за останнім вироком та за вироком від 12 грудня 2017 року, і остаточним призначити засудженому покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років 6 місяців без конфіскації майна.

Таке виправлення не змінює судові рішення, не погіршує жодним чином становище засудженого та не виходить за межі вимог касаційної скарги.

Крім того, колегія суддів звертає увагу на те, що відповідно до ч. 4 ст. 70 КК в строк покарання, остаточним призначеного за сукупністю злочинів, зараховується покарання, відбуте повністю або частково за попереднім вироком, за правилами, передбаченими в ст. 72 КК.

З матеріалів кримінального провадження встановлено, що за вироком районного суду від 12 грудня 2017 року запобіжний захід засудженому не обирався, вирок не був звернений до виконання, а тому в даному випадку відсутнє покарання, яке може вважатися відбутим за попереднім вироком. Тому строк відбування покарання слід рахувати з моменту фактичного затримання засудженого, а саме з 22 листопада 2017 року, як про це вірно зазначив місцевий суд.

Постанова від 11.07.2019

Справа №524/8057/17

Провадження №51-8269км18

Колегія суддів Другої судової палати

Засуджений (ч. 2 ст. 186 КК) просить змінити судові рішення та призначити йому покарання із застосуванням ст. 69 КК. Зазначає, що суд при призначенні йому покарання не врахував усіх даних про його особу, зокрема те, що він повністю

визнав вину, щиро розкаювся, злочини вчинив внаслідок скрутного матеріального становища, оскільки його мати тяжко хворіє.

Верховний Суд судові рішення залишив без змін.

Так, при призначенні засудженому покарання місцевим судом були враховані усі обставини справи, взято до уваги ступінь тяжкості вчиненого злочину, який відповідно до ст. 12 КК відноситься до категорії тяжких злочинів, дані про особу винного, який раніше неодноразово судимий за злочини проти власності, непрацює, за місцем проживання характеризується посередньо, враховано його сімейний стан та стан здоров'я. Обставинами, що пом'якшують покарання засудженому, суд обґрунтовано визнав щире каяття та визнання вини.

Разом із тим, при призначенні покарання суд обґрунтовано взяв до уваги те, що засуджений, маючи не зняті та не погашені судимості, у тому числі за вчинення аналогічних злочинів, вчинив три нових злочини через невеликий проміжок часу та в період іспитового строку, що характеризує його як особу, яка схильна до продовження злочинної діяльності, сталий характер його протиправної поведінки та небажання стати на шлях виправлення.

Взято судом до уваги також наявність у засудженого матері, яка має тяжке захворювання, однак будь-які данні про те, що матір перебуває на утриманні засудженого, який не працює, а також, що засуджений вчиняв злочини з метою передачі коштів для лікування матері, в матеріалах провадження відсутні. Враховуючи наявність непогашених судимостей, системний характер вчинення корисливих злочинів, підвищену суспільну небезпечність особи винного, суд, незважаючи на наявність обставин, які пом'якшують покарання, вірно дійшов висновку, що дані обставини істотно не знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину, тому не знайшов підстав для призначення засудженому покарання із застосуванням ст. 69 КК.

З таким висновком погодився і суд апеляційної інстанції, який навів в ухвалі відповідно до ст. 419 КПК мотиви, з яких відмовив у застосуванні до призначеного засудженому покарання положень ст. 69 КК, вказавши про відсутність для цього переконливих та обґрунтованих підстав.

Не містить таких підстав і касаційна скарга засудженого, а тому суд касаційної інстанції погоджується з наведеними висновками місцевого та апеляційного судів.

[Постанова від 11.07.2019](#)

[Справа №428/8985/17](#)

[Провадження №51-9096км18](#)

[Колегія суддів Другої судової палати](#)

Засуджений (ч. 2 ст. 185 КК), порушує питання про скасування вироку апеляційного суду та призначення нового розгляду в суді апеляційної інстанції. Стверджує, що зазначений вирок є занадто суворим і ухвалений з порушення вимог кримінального процесуального закону. Вважає, що він вже відбув покарання призначене місцевим судом, оскільки перебував під вартою з 27 вересня 2017 року.

Верховний Суд вирок апеляційного суду залишив без змін.

Як убачається зі змісту вироку, суд апеляційної інстанції врахував ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, яке відповідно до ст. 12 КК віднесено до злочину середньої тяжкості, дані про особу засудженого, який будучи неодноразово судимим, у тому числі за аналогічні злочини, на шлях виправлення не став та вчинив новий умисний злочин. Крім того, апеляційний суд зазначив про те, що згідно довідки міського суду від 28 серпня 2018 року у провадженні суду розглядаються два кримінальних провадження щодо засудженого і це свідчить про системність дій останнього по скоєнню кримінальних правопорушень. Також вказав про те, що засуджений ніде офіційно не працює, не має джерел прибутку, постійного та стабільного місця проживання. Обставиною, яка пом'якшує покарання, суд апеляційної інстанції визнав щире каяття, а обставину, яка обтяжує покарання, вчинення кримінального правопорушення в стані алкогольного сп'яніння.

Врахувавши всі зазначені обставини в їх сукупності, суд апеляційної інстанції дійшов правильного висновку про необхідність призначення засудженому більш суворого покарання, ніж було визначено вироком суду першої інстанції. За таких обставин апеляційний суд обґрунтовано призначив засудженому покарання у виді позбавлення волі в межах санкції передбаченої ч. 2 ст. 185 КК, належно мотивувавши таке рішення. У касаційній скарзі засудженого не наведено обставин, які б знижували ступінь тяжкості вчиненого ним злочину та були б достатніми підставами для пом'якшення призначеного засудженому покарання.

Призначене засудженому покарання відповідає вимогам ст. ст. 50, 65 КК, принципу індивідуалізації призначеного покарання, є справедливим, достатнім та необхідним для його виправлення та попередження нових злочинів.

Доводи засудженого про те, що він вже відбув покарання призначене місцевим судом у виді арешту на строк шість місяців, оскільки перебував під вартою з 27 вересня 2017 року, є необґрунтованими. Як убачається з матеріалів провадження, в межах даного кримінального провадження від 22.07.2017 року запобіжний захід у вигляді тримання під вартою засудженого не обирався, а вирок щодо нього набрав законної сили з моменту прийняття рішення апеляційною інстанцією, тобто з 19 вересня 2018 року.

Постанова від 11.07.2019

Справа № 215/4495/16-к

Провадження №51-9442км18

Колегія суддів Другої судової палати

Засуджений (ч. 1 ст. 121 КК) посилаючись на невідповідність призначеного судом покарання тяжкості вчиненого кримінального правопорушення та особі засудженого, просить судові рішення щодо нього змінити та пом'якшити йому покарання до 5 років позбавлення волі

Верховний Суд судові рішення залишив без змін.

З матеріалів провадження вбачається, що суди першої та апеляційної інстанцій, дослідивши та проаналізувавши зібрані по справі докази, дали їм належну оцінку

та дійшли правильного висновку про доведеність вини засудженого у вчиненні інкримінованого йому кримінального правопорушення.

Також судами досліджені всі обставини справи, з'ясування яких могло мати істотне значення для правильного її вирішення.

Дії засудженого за ч. 1 ст. 121 КК кваліфіковано правильно.

Істотних порушень вимог кримінального процесуального закону, що тягнуть скасування чи зміну судових рішень, не встановлено.

Щодо доводів касаційної скарги засудженого про суворість призначеного йому покарання, то колегія суддів дійшла наступного висновку.

Призначаючи засудженому покарання суд урахував ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, яке відповідно до ст. 12 КК віднесено до тяжкого злочину, дані про особу засудженого, зокрема, що останній посередньо характеризується за місцем проживання, одружений, не працевлаштований, раніше судимий. Обставиною, яка обтяжує покарання суд врахував вчинення кримінального правопорушення в стані алкогольного сп'яніння.

Призначене судом засудженому покарання є необхідним і достатнім для його виправлення та запобігання вчиненню нових злочинів, а доводи засудженого, викладені у касаційній скарзі, щодо пом'якшення йому призначеного покарання, є необґрунтованими.

Одночасно в касаційній скарзі засудженого не наведено таких обставин та даних про його особу, які б не були враховані при призначенні йому покарання і свідчили про можливість його пом'якшення. Тому колегія суддів дійшла однозначного висновку, що підстави для пом'якшення призначеного засудженому покарання відсутні.

Питання призначення покарання теж висвітлено у постановах: від 11.07.2019 у справі №331/1168/17 (провадження № 51-674км19); від 09.07.2019 у справі №703/702/13-к (провадження №51-344км18); від 10.07.2019 у справі №215/4205/16-к (провадження №51-2502км18).

2.3. Звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК)

Постанова від 10.07.2019

Справа № 149/1596/16-к

Провадження № 51-5767км18

Колегія суддів Другої судової палати

Прокурор порушує питання про скасування ухвали апеляційного суду. Обґрунтовуючи свої вимоги, прокурор вказує на те, що апеляційний суд приймаючи рішення про звільнення засудженого (ч. 1 ст. 152 КК) від відбування покарання з випробуванням не врахував тяжкість вчиненого ним злочину, особу засудженого та наслідки, що настали;

Потерпіла також просить скасувати ухвалу апеляційного суду, вказує, що суд безпідставно звільнив засудженого від призначеного покарання з іспитовим строком, не врахувавши при цьому думку потерпілої, яка наполягала на покаранні у виді реального позбавлення волі. При цьому, потерпіла зазначила, що внаслідок вчинення

злочину щодо неї перебуває у стані депресії, проходить курс реабілітації у психолога, має пригнічений емоційний стан, а також зазначає, що засуджений не відшкодував їй завдану шкоду.

Верховний Суд ухвалу апеляційного суду скасував і призначив новий розгляд у суді апеляційної інстанції.

За вироком районного суду засудженого визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 152 КК та засуджено до покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки.

Ухвалою апеляційного суду від 06 квітня 2018 року вирок суду першої інстанції щодо засудженого змінено: засудженого визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 152 КК та визначено вважати його засудженим до покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки. Відповідно до ст. 75 КК засудженого звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням та іспитовим строком тривалістю 3 роки і покладенням відповідних обов'язків, передбачених п. п. 1, 2 ч. 1 ст. 76 КК.

Змінюючи вирок суду першої інстанції в частині призначення покарання, апеляційний суд своє рішення обґрунтував тим, що засуджений виключно позитивно характеризується за місцем проживання та роботи, раніше до кримінальної відповідальності не притягувався, одружений, має на утриманні малолітню дитину, частково відшкодував завдані збитки, внаслідок чого прийшов до висновку про можливість звільнення його на підставі ст. 75 КК від призначеного покарання з випробуванням.

Разом з тим, апеляційний суд не звернув уваги на те, що при вирішенні зазначеного питання він мав належним чином досліджувати і оцінювати всі обставини, які мають значення для справи. Зокрема, суд, застосовуючи ст. 75 КК, не врахував тяжкість вчиненого злочину, який відповідно до ст. 12 КК, є злочином середньої тяжкості проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, та не врахував думку потерпілої, яка наполягала на призначенні засудженому реальної міри покарання, адже потерпіла зазначила, що внаслідок вчинення злочину перебуває у стані депресії і проходить курс лікування, має пригнічений емоційний стан, а також зазначає, що засуджений не відшкодував їй завдану шкоду. Вказані обставини істотно підвищують суспільну небезпечність протиправних дій.

З урахуванням вказаних обставин, на думку колегії, застосування щодо засудженого положень ст. 75 КК є неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність, оскільки не сприяє меті покарання - виправлення засудженого і попередження вчинення нових злочинів, а тому є не виправдано м'яким заходом примусу.

Враховуючи викладене, касаційна скарга прокурора та потерпілої підлягає задоволенню, а ухвала апеляційного суду щодо засудженого – скасуванню з підстав неправильного застосування закону України про кримінальну відповідальність – ст. 75 КК внаслідок м'якості та у зв'язку з необхідністю посилення покарання, з призначенням нового розгляду в суді апеляційної інстанції.

3. Питання застосування положень Особливої частини КК України

3.1. Відмежування умисного вбивства (ч. 1 ст. 115 КК) від умисного тяжкого тілесного ушкодження, яке спричинило смерть потерпілого (ч. 2 ст. 121 КК)

Постанова від 09.07.2019
Справа №213/1127/17
Провадження №51-6170км18
Колегія суддів Другої судової палати

Засуджений просить скасувати судові рішення та призначити новий розгляд у суді першої інстанції. Вважає, що його винуватість у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК судом, першої інстанції не доведена, а висновки суду не відповідають фактичним обставинам кримінального провадження. При цьому зазначає, що суди не звернули уваги на суперечності в показаннях свідків та на відсутність його слідів пальців рук на знарядді вчинення злочину. Наголошує на тому, що провину визнав під тиском співробітників правоохоронних органів. Водночас засуджений, посилаючись на неправильне застосування кримінального закону, вказує на те, що його дії необхідно кваліфікувати за ч. 2 ст. 121 КК.

Верховний Суд судові рішення залишив без змін.

Залишаючи без задоволення апеляційну скаргу засудженого, в якій він заперечував проти доведеності винуватості у скоєнні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК, апеляційний суд навів докладні мотиви прийнятого рішення і не встановив істотних порушень вимог кримінального процесуального закону, які б перешкодили суду першої інстанції повно і всебічно розглянути справу та дати правильну юридичну оцінку вчиненому.

За встановлених судами першої та апеляційної інстанцій фактичних обставин кримінального провадження дії засудженого за ч. 1 ст. 115 КК кваліфіковані правильно.

В основу вироку суд поклав показання свідків, які підтвердили, що день події вони вибігли з кімнати в коридор гуртожитку на крики потерпілого про допомогу, де виявили на підлозі потерпілого з ножовим пораненням, поряд з яким лежав ніж, а також засудженого, який намагався втекти. При цьому, відповідно до показань свідка ОСОБА_1 потерпілий до того як втратив свідомість повідомив, що саме засуджений завдав йому удару ножом.

Крім того, суд обґрунтовано в своєму рішенні послався на дані протоколу огляду місця події, дані протоколу слідчого експерименту, а також дані висновків судових експертів та речовий доказ.

Вказані докази є логічними і послідовними, узгоджуються між собою та не викликають сумнівів у їх достовірності. Підстав недовіряти цим доказам, у тому числі, показанням свідків, у суду не було. Безпосередньо дослідивши докази, надавши їм належну оцінку, суд першої інстанції дійшов обґрунтованого висновку про доведеність винуватості засудженого у вчиненні інкримінованого йому злочину.

Твердження засудженого про необхідність кваліфікації його дій за ч. 2 ст. 121 КК є необґрунтованими та спростовуються встановленими фактичними обставинами кримінального правопорушення.

Так, ч. 1 ст. 115 КК передбачає відповідальність за умисне вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині.

В свою чергу, ч. 2 ст. 121 КК передбачає відповідальність за умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого.

Умисне вбивство слід відрізнити від умисного тяжкого тілесного ушкодження, яке спричинило смерть потерпілого. Визначальним при цьому є спрямованість умислу винного, його суб'єктивне ставлення до наслідків своїх дій: при умисному вбивстві настання смерті охоплюється умислом винного, а в разі заподіяння тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого ставлення винного до таких наслідків характеризується необережністю.

Питання про наявність умислу необхідно вирішувати з огляду на сукупність всіх обставин вчиненого діяння, зокрема враховувати кількість, характер і локалізацію поранень та інших тілесних ушкоджень, причини припинення злочинних дій, поведінку винного до, під час і після злочину, його взаємини з потерпілим, що передували події, а також спосіб вчинення злочину, засоби та знаряддя злочину.

Слід мати на увазі, що спосіб відображає насамперед причинний зв'язок між діяннями і наслідками. Певна залежність між способом і метою вчинення тих чи інших діянь виявляється в тому, що спосіб і засоби вчинення злочинів обираються особою відповідно до поставленої цілі. Ціль є передумовою усвідомлення особою результатів і наслідків своїх діянь, що проявляє свою конкретизацію в способі вчинення діянь.

З огляду на зазначене, колегія суддів приходять до висновку про те, що сукупність наведених у вирок доказів переконливо свідчить про те, що поведінка засудженого до та після вчинення злочину, механізм, характер, спосіб нанесення, сила удару та локалізація тілесного ушкодження (в місце розташування життєво важливого органу людини - серця), а також знаряддя злочину – ніж, безумовно свідчать про спрямованість його дій саме на позбавлення життя потерпілого.

Таким чином, урахувавши усі встановлені обставини кримінального провадження суди вірно встановили, що засуджений мав умисел саме на заподіяння смерті потерпілому, а тому його дії за ч. 1 ст. 115 КК кваліфіковано правильно.

Також, доводи засудженого про застосування до нього недозволених методів слідства були предметом ретельної перевірки судів першої та апеляційної інстанцій й були спростовані постановою про закриття кримінального провадження від 29 червня 2017 року, згідно якої в діях працівників поліції не встановлено складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 365 КК.

За таких обставин, доводи касаційної скарги засудженого про застосування до нього незаконних методів слідства є неспроможними, оскільки, як вбачається з матеріалів кримінального провадження, його скарги про неналежне поводження зі сторони суб'єктів владних повноважень, були належним чином перевірені, проведено ефективне офіційне розслідування, в результаті якого фактів неналежного поводження не виявлено.

Така перевірка, в цілому, відповідає позиції Європейського суду з прав людини про необхідність ретельно та ефективно розслідувати скарги на катування та нелюдське чи таке, що принижує гідність, поводження чи покарання, осіб, які перебувають під контролем держави. Це означає, що органи влади мають завжди намагатися встановити події та не покладатися на поспішні або безпідставні висновки для закінчення розслідування чи для обґрунтування своїх рішень (рішення у справі «Ассенов та інші проти Болгарії»). Вони мають вживати всіх необхідних та доступних заходів, щоб отримати докази відносно подій, в тому числі, *inter alia*, свідчення очевидців та результати експертиз (рішення у справі «Танрікулу проти Туреччини», рішення у справі «Гюль проти Туреччини»).

Також, перевіривши доводи апеляційної скарги засудженого, в тому числі й ті, на які засуджений послався у касаційній скарзі, апеляційний суд у відповідності з приписами ст. 419 КПК надав їм належну оцінку та обґрунтовано залишив вирок суду першої інстанції без зміни.

3.2. Відсутність доказів на підтвердження умислу засудженого на вчинення вбивства з особливою жорстокістю та правильна кваліфікація дій винної особи за ч. 1 ст. 115 КК

Постанова від 10.07.2019

Справа №170/236/17

Провадження №51-9336км18

Колегія суддів Другої судової палати

Прокурор просить скасувати ухвалу апеляційного суду та призначити новий розгляд у суді апеляційної інстанції. Обґрунтовуючи свої вимоги, прокурор зазначає, що висновок апеляційного суду про правильність перекваліфікації місцевим судом діяння засудженого з п. 4 ч. 2 ст. 115 КК за ч. 1 ст. 115 КК є неправильним, його зроблено без належної оцінки фактичних даних, зокрема висновку судово-медичної експертизи № 20 від 19 квітня 2017 року, яким встановлено численні рани, що свідчили, на його думку, про характер її особливого мучення та заподіяння нестерпного фізичного болю. Стверджує, що апеляційний суд не перевірів належним чином доводів, викладених в апеляційній скарзі сторони обвинувачення щодо неправильної кваліфікації дій засудженого за ч. 1 ст. 115 КК та м'якості призначеного засудженому покарання, не навів в ухвалі вмотивованих відповідей на їх спростування, а також докладних мотивів прийнятого у зв'язку з цим рішення. Тому, за твердженням скаржника, рішення апеляційного суду не відповідає вимогам ст. ст. 370, 404, 419 КПК.

Верховний Суд судові рішення змінив у частині обчислення строку покарання відповідно до ч. 5 ст. 72 КК в редакції Закону № 838-VIII.

Так, з матеріалів кримінального провадження вбачається, що місцевий суд за результатами судового розгляду дійшов висновку про відсутність у діях засудженого кваліфікуючої ознаки умисного вбивства «вчинення злочину з особливою жорстокістю», а тому перекваліфікував дії останнього з п. 4 ч. 2 ст. 115 на ч. 1 ст. 115 КК.

Не погоджуючись із таким рішенням суду першої інстанції, прокурор подав апеляційну скаргу, в якій, наводячи відповідні доводи, стверджував про необґрунтовану перекваліфікацію вчиненого обвинуваченим діяння з п. 4 ч. 2 ст. 115 на ч. 1 ст. 115 КК, що призвело до м'якості призначеного покарання. У зв'язку з чим просив апеляційний суд скасувати оспорюване рішення й ухвалити новий вирок, яким визнати засудженого винним у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених п. 4 ч. 2 ст. 115, ч. 1 ст. 125 КК, й призначити йому більш суворе покарання в межах санкцій статей кримінального закону. Сторона захисту також оскаржила вирок в частині недоведеності вчинення засудженим кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 115, ч. 1 ст. 125 КК, при цьому захисник також указував на неправильне застосування судом положень ч. 5 ст. 72 КК

Апеляційний суд, переглядаючи кримінальне провадження щодо засудженого, визнав необґрунтованими доводи, наведені в апеляційних скаргах, та погодився з висновками суду першої інстанції щодо кваліфікації дій останнього за ч. 1 ст. 115 КК.

Обґрунтовуючи своє рішення про правильність кваліфікації діяння засудженого за ч. 1 ст. 115 КК, апеляційний суд в ухвалі зазначив, що висновок суду про доведеність винуватості останнього ґрунтується на зібраних у справі й безпосередньо досліджених у судовому засіданні доказах.

При цьому апеляційний суд зазначив, що винуватість засудженого у вчиненні умисного вбивства підтверджується, зокрема: показаннями потерпілої, свідків, а також фактичними даними, що містяться у протоколах огляду місця події, огляду трупа, у висновках експертів.

Усупереч твердженням у касаційній скарзі апеляційний суд, спростовуючи доводи сторони обвинувачення щодо неправильної кваліфікації дій засудженого, обґрунтовано послався в ухвалі також на висновок експерта від 19 квітня 2017 року, згідно з яким встановити чи могла потерпіла під час заподіяння тілесних ушкоджень відчувати фізичний біль, чи був він нестерпний, чи могла його остання терпіти, можна лише слідчим шляхом, оскільки відсутні будь-які об'єктивні медичні дані, на підставі яких можна було б дати науково-обґрунтовану відповідь; а також суд послався на показання експерта, який підтвердив правильність зазначеного висновку.

При цьому апеляційний суд указав на те, що умисел у засудженого на вбивство потерпілої виник раптово, обвинувачений не виношував наміру здійснити це таким чином, щоб потерпіла перед смертю мучилася. Що стосується кількості та характеру колото-різаних тілесних ушкоджень на тілі потерпілої, то суд зауважив, що ці тілесні ушкодження не можуть свідчити про нестерпність фізичного болю чи особливі фізичні страждання та можуть лише підтверджувати ознаки боротьби або наявності будь-яких інших обставин.

З огляду на це та з урахуванням того, що суди обох інстанцій дійшли висновку про відсутність у матеріалах справи доказів на підтвердження умислу засудженого на вчинення вбивства з особливою жорстокістю та про заподіяння ним потерпілій особливих страждань під час убивства, атому Верховний Суд вважає, що вчинене засудженим суспільно небезпечне діяння обґрунтовано отримало юридично-правову оцінку за ч. 1 ст. 115 КК.

Аналогічні висновки щодо подібного правозастосування викладено й у постанові Верховного Суду від 6 червня 2019 року у справі № 683/2620/17 (№ 51-8589км18).

Також не залишилися без належної уваги та оцінки апеляційного суду аргументи прокурора про невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі засудженого через м'якість.

Так, апеляційний суд, погоджуючись із позицією місцевого суду щодо призначеного засудженому покарання, врахував ступінь тяжкості вчинених злочинів, дані про особу винного (негативно характеризується за місцем проживання, має задовільний стан здоров'я, молодий вік, проходив військову службу за мобілізацією, не судимий згідно зі ст. 89 КК), відсутність обставин, які пом'якшують покарання, та обставину, яка його обтяжує (вчинення злочину в стані алкогольного сп'яніння).

Враховуючи наведені обставини, апеляційний суд дійшов висновку, що призначене судом першої інстанції покарання відповідає вимогам ст. ст. 50, 65 КК, є необхідним і достатнім для виправлення засудженим та попередження вчинення нових злочинів як самими обвинуваченими, так і іншими особами, а тому підстав для скасування судового рішення за доводами, викладеними в апеляційній скарзі, не знайшов.

Таким чином, Верховний Суд вважає, що суд апеляційної інстанції належним чином розглянув доводи прокурора, наведені в апеляційній скарзі, й умотивовано їх спростував, зазначивши в ухвалі переконливі мотиви на обґрунтування прийнятого рішення. У цій частині ухвала апеляційного суду відповідає вимогам ст. ст. 370, 419 КПК.

Згідно з вироком суду на підставі ч. 5 ст. 72 КК засудженому зараховано у строк відбування покарання строк попереднього ув'язнення з 28 лютого 2017 року по 20 червня 2017 року включно з розрахунку один день попереднього ув'язнення за два дні позбавлення волі, а також із 21 червня 2017 року по день набрання вироком законної сили – з розрахунку один день попереднього ув'язнення за один день позбавлення волі.

Таким чином, місцевий суд при зарахуванні засудженому у строк покарання строку попереднього ув'язнення не правильно застосував положення ч. 5 ст. 72 КК.

Суд апеляційної інстанції, розглядаючи кримінальне провадження не усунув зазначеного порушення та необґрунтовано залишив вирок у цій частині без змін.

За таких обставин судові рішення щодо засудженого підлягають зміні на підставі п. 2 ч. 1 ст. 438 КПК, а засудженому слід зарахувати додатково у строк покарання строк попереднього ув'язнення відповідно до правил ч. 5 ст. 72 КК у редакції Закону № 838-VIII з розрахунку один день тримання під вартою за два дні позбавлення волі, починаючи з 21 червня 2017 року до набрання вироком законної сили, тобто по 3 серпня 2018 року включно.

3.3. Кваліфікація дій за п. 6 ч. 2 ст. 115 і ч. 4 ст. 187 КК (наявність в діях винної особи ідеальної сукупності злочинів)

Постанова від 11.07.2019

Справа № 331/1168/17

Провадження № 51-674км19

Колегія суддів Другої судової палати

Засуджений порушує питання про скасування вироку апеляційного суду через істотні порушення вимог кримінального процесуального кодексу, невідповідністю призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення, передбаченого п. п. 6, 13 ч. 2 ст. 115 КК та його особі через суворість. Стверджує, що суд апеляційної інстанції призначаючи йому покаранні за вказаний злочин у виді довічного позбавлення волі, свого рішення належним чином не мотивував.

Захисник просить скасувати судові рішення та призначити новий розгляд в суді першої інстанції. Вважає, що судове слідство проведено однобічно, не погоджується із кваліфікацією дій його підзахисного, оскільки, на його думку, судами у повній мірі не взято до уваги докази, що свідчать про відсутність у діях засудженого умислу на вчинення розбійного нападу та вчинення умисного вбивства з корисливих мотивів, а виникнення умислу на заволодіння майном вже після вчинення ним умисного вбивства. Заперечує щодо заволодіння засудженим золотою каблучкою потерпілої.

Верховний Суд судові рішення залишив без змін.

Так, учинене з корисливих мотивів умисне вбивство кваліфікується в разі, коли винний, позбавляючи життя потерпілого, бажав одержати у зв'язку з цим матеріальні блага для себе або інших осіб, одержати чи зберегти певні майнові права, уникнути матеріальних витрат чи обов'язків або досягти іншої матеріальної вигоди. При цьому не має значення, чи одержав винний ту вигоду, яку бажав одержати внаслідок убивства, а також, коли виник корисливий мотив до початку чи під час вчинення цього злочину. У разі вчинення умисного вбивства під час розбійного нападу, дії винного кваліфікуються за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК і статтею, якою передбачено відповідальність за злочинне заволодіння майном, тобто ч. 4 ст. 187 КК.

Так, встановлені судами першої і апеляційної інстанцій фактичні обставини справи свідчать про те, що саме під час вчинення розбою у засудженого виник умисел на вбивство потерпілої. На підтвердження цього суди послалися на показання свідка, яка пояснила, що її колега загинула потерпіла за життя носила каблучку та в розмові казала їй, що обручка деформована, у зв'язку з чим вона не може зняти її з пальця. При огляді трупа встановлено відсутність каблучки. Відповідно до висновку судово-медичної експертизи у потерпілої виявлено крововилив і садно області основної фаланги четвертого пальця її кисті (на якому раніше була обручка), які мають ознаки легких тілесних ушкоджень і утворилися від дії тупого предмета ушкодження в короткий проміжок часу перед настанням смерті. Прижиттєвість вказаних пошкоджень свідчить про те, що засуджений напав на потерпілу з метою заволодіння її майном – каблучкою. Отже, мотивом позбавлення життя потерпілої, який виник саме під час розбійного нападу, а не після нього, було бажання засудженого отримати матеріальні блага для

себе, тому його дії за ч. 4 ст. 187, п. 6 ч. 2 ст. 115 КК кваліфіковані правильно (як ідеальна сукупність злочинів).

Твердження сторони захисту про відсутність доказів щодо заволодіння засудженим золотою каблучкою потерпілої під час скоєння розбійного нападу, спростовуються показаннями потерпілого про те, що у його дружини – потерпілої зникла з пальця обручка, а також показаннями свідка. Окрім того, згідно з даними протоколу огляду місця події встановлена відсутність цієї каблучки на пальці потерпілої.

Отже, судами правильно надано кримінально-правову оцінку діям засудженого, а доводи захисника про неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність при кваліфікації його дій перевіркою кримінального провадження не підтвердились.

Твердження засудженого та його захисника про невідповідність призначеного покарання тяжкості вчиненого ним злочину та його особі через суворість є безпідставним.

Санкцією ч. 2 ст. 115 КК передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічне позбавлення волі.

Відповідно до ст. 64 КК довічне позбавлення волі встановлюється за вчинення особливо тяжких злочинів і застосовується лише у випадках, спеціально передбачених КК, якщо суд не вважає за можливе застосувати позбавлення волі на певний строк.

При визначенні засудженому виду та розміру покарання, суд апеляційної інстанції, відповідно до вимог ст. 65 КК врахував характер та ступінь тяжкості скоєного, дані про особу винного, який за місцем проживання характеризується позитивно, знаходиться на обліку у наркологічному диспансері з діагнозом психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання опіатів, має синдром залежності, раніше судимий за корисливі злочини, а також за вчинення умисного вбивства, його ставлення до вчиненого, даний злочин вчинив у стані алкогольного сп'яніння та у стані сп'яніння викликаному наркотичними засобами, що було визнано обтяжуючою обставиною, а також рецидив злочинів. Крім того, суд зважив й на особливості даного конкретного злочину і обставини його вчинення.

Таким чином, врахувавши дані про особу засудженого у поєднанні із тяжкістю вчиненого, конкретність обставин скоєних кримінальних правопорушень та їх наслідків, суд апеляційної інстанції прийшов до висновку, що засуджений становить підвищену небезпеку для суспільства і обрав йому покарання у виді довічного позбавлення волі.

Колегія суддів погоджується з таким рішенням апеляційного суду та не вважає підстав вважати призначене покарання засудженому явно несправедливим через суворість.

Оскільки кримінальний закон застосовано правильно, істотних порушень вимог кримінального процесуального закону не допущено, а призначене покарання відповідає тяжкості вчинених злочинів та особі засудженого, касаційні скарги слід залишити без задоволення, а судові рішення - без зміни.

3.4. Відсутність підстав для кваліфікації дій засуджених за ч. 5 ст. 185 КК за кваліфікуючою ознакою «крадіжка, вчинена в особливо великих розмірах»

Ухвала від 10.07.2019

Справа № 1-2/09

Провадження № 51-752км18

Колегія суддів Другої судової палати

Захисник, порушує питання про скасування судових рішень та направлення справи на новий судовий розгляд. Захисник стверджує про неможливість викрадення засудженими (ч. 5 ст. 185, ч. 3 ст. 15, ч. 5 ст. 185 КК) деякого майна, через на його вагу та розміри, зазначає про відсутність ознак організованої групи та особливо великих розмірів викраденого з огляду на стягнуту місцевим судом суму відшкодування (114 748,49 грн). Також захисник посилається на такі порушення: досудове слідство здійснено неуповноваженою особою (в.о. слідчого); слідчі дії проведено незважаючи на встановлену судом заборону, порушено правила підсудності; місцевий суд не провів попереднього судового засідання та не розглянув скарг підсудних на дії слідчого; прокурор безпідставно змінив обвинувачення й оголосив як перший, так і змінений обвинувальний висновок; допит ОСОБА_1 проведено поверхово з постановкою навідних питань; в апеляційному порядку справу розглянув незаконний склад суду, без здійснення аудіофіксації, а ухвала суду апеляційної інстанції є невмотивованою відповідно до вимог ст. 377 КПК 1960 року.

Верховний Суд судові рішення змінив, виключивши з мотивувальних частин рішень кваліфікуючу ознаку злочину, – крадіжка, вчинена в особливо великих розмірах.

Твердження в касаційній скарзі про недоведеність винуватості засуджених у вчиненні злочинів, за які їх засуджено, є безпідставним, оскільки протилежні висновки суду першої інстанції в цій частині ґрунтуються відповідно до вимог ст. 323 КПК 1960 року на неупередженій оцінці безпосередньо досліджених ним доказів та на всебічному, повному й об'єктивному розгляді всіх обставин справи в їх сукупності.

Такі висновки місцевий суд обґрунтував показаннями, наданими підсудними, свідками, даними протоколів слідчих дій, документами за результатами проведених інвентаризацій, даними висновку експертизи, речовими та іншими письмовими доказами.

За таких обставин висновки місцевого суду про доведеність винуватості засуджених у вчиненні злочинів, передбачених ч. 5 ст. 185, ч. 3 ст. 15, ч. 5 ст. 185 КК, обґрунтовано визнані апеляційним судом такими, що відповідають фактичним обставинам справи.

При цьому місцевий суд, спростовуючи доводи сторони захисту, обґрунтовано визнав показання обвинувачених ОСОБА_1, ОСОБА_3, які вказували на засуджених як на учасників злочинів, а також показання свідків послідовними й такими, що співпадають між собою, не містять істотних суперечностей та узгоджуються з іншими доказами – підстав не довіряти їм у суду першої інстанції не було.

У касаційній скарзі захисник зазначає про недоведеність факту попередньої зорганізованості засуджених в організовану групу, що призвело до неправильної кваліфікації їхніх дій.

Однак такі його доводи є безпідставними виходячи з наступного.

Відповідно до ч. 3 ст. 28 КК злочин визнається вчиненим організованою групою, якщо в його готуванні та вчиненні брали участь декілька осіб (три і більше), які зорганізувались у стійке об'єднання для вчинення цих злочинів, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на здійснення цього плану, відомого всім учасникам групи.

Разом із тим, колегія суддів не погоджується з висновками судів щодо кваліфікації дій засуджених за ч. 5 ст. 185 КК як крадіжки, вчиненої в особливо великих розмірах.

Так, диспозиція ч. 1 ст. 185 КК має описовий характер, вона містить найбільш суттєві ознаки злочину – таємне викрадення чужого майна (крадіжка).

У чинному кримінальному законі (а саме у ст. 185 КК) відповідальність за вчинення крадіжки є глибоко диференційованою, в тому числі за ознакою вартості викраденого майна.

У чинному кримінальному законі розмір заподіяної крадіжкою шкоди визначається кількісними показниками, передбаченими у примітці до ст. 185 КК.

Так, згідно з указаною приміткою значною шкодою визнається з урахуванням матеріального становища потерпілого та якщо йому завдано збитків на суму від ста до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; злочином у великих розмірах визнається такий, яким завдано збитків на суму, котра у двісті п'ятдесят і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян на момент вчинення злочину; злочином в особливо великих розмірах визнається такий, яким завдано збитків на суму, що у шістсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян на момент вчинення злочину.

Відповідно до ст. 22.5. Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» (який діяв на час вчинення злочину) в разі, якщо норми інших законів містять посилання на неоподатковуваний мінімум, то для цілей їх застосування використовується сума у розмірі 17 грн, крім норм адміністративного та кримінального законодавства у частині кваліфікації злочинів або правопорушень, для яких сума неоподатковуваного мінімуму встановлюється на рівні податкової соціальної пільги, визначеної пп. 6.1.1 п. 6.1 ст. 6 цього Закону для відповідного року (з урахуванням положень п. 22. 4. цієї статті).

На час вчинення засудженими інкримінованих крадіжок, за які їх засуджено, податкова соціальна пільга дорівнювала 50% однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої законом на 1 січня звітного податкового року, яка в свою чергу встановлювалася законом про Державний бюджет України.

Згідно пред'явленого обвинувачення, визнаного судом доведеним, засуджених визнано винуватими та засуджено за крадіжки, вчинені повторно організованою групою осіб, поєднані з проникненням у приміщення чи сховище: на початку липня 2005 року, в ніч на 29 жовтня 2005 року, в ніч на 31 жовтня 2005 року, в середині лютого 2006 року, в ніч на 13 листопада 2006 року, в кінці лютого 2007 року, в ніч на 26 березня 2007 року.

Згідно з ч. 2 ст. 32 КК повторність, передбачена ч. 1 цієї статті, відсутня при вчиненні продовжуваного злочину, який складається з двох або більше тотожних діянь, об'єднаних єдиним злочинним наміром.

У мотивувальній частині вироку не встановлено ознак, що характеризують скоєні засудженими діяння як продовжуваний злочин, а наведено ознаки самостійних злочинів, вчинених повторно, а тому визначений у подальшому особливо великий розмір шкоди шляхом складання спричиненої шкоди за кожним епізодом крадіжок на загальну суму 259 813,99 грн суперечить вимогам кримінального закону.

З обставин справи, встановлених та визнаних судом доведеними, убачається, що жоден із цих злочинів не заподіяв матеріальної шкоди, яка б дозволяла кваліфікувати вчинене як крадіжку, вчинену в особливо великих розмірах.

Тому підстав для кваліфікації дій засуджених за ч. 5 ст. 185 КК за кваліфікуючою ознакою крадіжки, вчиненої в особливо великих розмірах, у суду не було. На це не звернув уваги й апеляційний суд.

У зв'язку з наведеним указана кваліфікуюча ознака підлягає виключенню з оскаржуваних судових рішень щодо засуджених, а також – на підставі ч. 2 ст. 395 КПК 1960 року – і щодо ОСОБА_1, оскільки судові рішення щодо нього в касаційному порядку оскаржені не були.

При цьому загальний розмір завданої злочинами шкоди, підтверджений документами, які складено за результатами інвентаризацій, проведених ВАТ «Дніпроенерго» шляхом звірки первинних бухгалтерських документів щодо надходження товарно-матеріальних цінностей на підприємство та їх реальної наявності на складах, суди визнали обґрунтованими.

Решта доводів касаційної скарги захисника, зокрема щодо істотного порушення вимог кримінально-процесуального закону, є безпідставними.

Так, досудове слідство кримінальної справи проводив, зокрема, і слідчий в ОВС СУ УМВС України, який згідно розпорядження начальника СУ УМВС України був відряджений до Енергодарського МВ УМВС для розслідування кримінальної справи, а тому зазначення ним у процесуальних документах посади в.о. слідчого Енергодарського МВ УМВС не свідчить, що вони складені не уповноваженою особою.

Підсудність зазначеної кримінальної справи визначено головою апеляційного суду відповідно до вимог ст. 38 КПК 1960 року.

Обвинувальний висновок у відповідності до вимог ст. 223 КПК 1960 року був складений після закінчення досудового слідства і виконання вимог статей 217–222 КПК 1960 року та не є слідчою дією, а тому встановлені згідно постанови судді районного суду від 08 червня 2007 року обмеження на проведення слідчих дій кримінальній справі, складенням обвинувального висновку не порушені.

Зміну обвинувачення в суді прокурором проведено із дотриманням ст. 277 КПК 1960 року, при цьому таке право державного обвинувача не обмежується «підставами», як необґрунтовано зазначає захисник, оскільки ч. 4 вказаної статті визначає умови, за наявності яких суд має роз'яснити потерпілому та його представнику їх право підтримувати обвинувачення у раніше пред'явленому обсязі.

З постанови прокурора про зміну пред'явленого обвинувачення убачається, що така зміна була пов'язана з уточненням позовних вимог представником ВАТ «Дніпроенерго», що викликало необхідність деталізувати кількість та якісні ознаки деякого викраденого майна і його вартість.

При цьому коригувань щодо часу вчинення крадіжок, про що голосливо стверджує захисник, змінене обвинувачення не зазнало, і в цій частині воно повністю відповідає раніше складеному обвинувальному висновку. Не змінилась і загальна сума викраденого майна, в тому числі й за конкретними епізодами.

У місцевому суді відповідно до вимог ст. 297 КПК 1960 року прокурор спочатку оголосив обвинувальний акт, а потім – постанову про зміну пред'явленого обвинувачення. Посилання захисника на порушення вимог ст. 230 КПК 1960 року, згідно якої у разі незгоди прокурора з обвинувальним висновком він вправі скласти новий обвинувальний висновок, при цьому раніше складений обвинувальний висновок зі справи вилучається, є безпідставним, тому що вказана норма кримінально-процесуального закону застосовується на стадії досудового слідства, а не під час судового розгляду кримінальної справи.

Безпідставними є і доводи захисника про те, що у кримінальній справі не проведено попереднього розгляду справи.

Так, попереднє судове засідання проведено відповідно до вимог ст. 237 КПК 1960 року 15 січня 2008 року, про що свідчать наявні у справі протокол та постанова.

Надалі постановлений за результатами судового розгляду районним судом вирок від 10 квітня 2008 року скасував апеляційний суд, який ухвалою від 04 серпня 2008 року направив справу на новий судовий розгляд до того ж суду в іншому складі суду.

Частиною 1 ст. 375 КПК 1960 року визначено, що після скасування вироку апеляційним судом суд першої інстанції розглядає справу у відповідності з вимогами глав 25–28 цього Кодексу, тобто зі стадії судового розгляду. Отже, удруге проводити попередній розгляд справи не передбачено КПК.

Всупереч доводам захисника допит ОСОБА_1 під час судового слідства в місцевому суді здійснено відповідно до вимог ст. 300 КПК 1960 року – спочатку підсудному запропоновано надати показання у справі, а потім надав детальні показання щодо епізодів вчинених крадіжок, після кожного з яких учасники судового розгляду ставили питання підсудному.

Порушень вимог ст. 55 КПК 1960 року щодо недопустимості повторної участі судді у розгляді справи в апеляційному порядку не встановлено. Вказана норма кримінально-процесуального закону не містить заборони брати участь у розгляді апеляцій на вирок суду суддям апеляційного суду, які до цього розглядали апеляції на постанову суду про повернення цієї ж справи прокурору для усунення недоліків, або для організації додаткового розслідування, які було прийнято судом першої інстанції при попередньому розгляді справи. До того ж свої оцінки доказам на вказаній стадії процесу судді апеляційного суду не надавали. За наявності об'єктивних сумнівів у неупередженості суддів апеляційного суду сторона захисту не була позбавлена можливості заявляти їм відводи в порядку, передбаченому ст. 56 КПК 1960 року. Проте заяв про наявність

у сторони захисту таких сумнівів не надходило, про що й відсутнє посилання в касаційній скарзі.

Згідно ст. 362 КПК 1960 року протокол судового засідання та фіксація технічними засобами перебігу судового процесу в апеляційному суді ведуться у випадку проведення ним судового слідства, а таке, згідно матеріалів кримінальної справи, судом апеляційної інстанції не проводилось. У зв'язку із цим у апеляційного суду не було підстав вести протокол судового засідання та фіксувати технічними засобами перебіг судового процесу, на обов'язковості чого наголошує захисник у скарзі.

Апеляційний суд розглянув справу відповідно до положень кримінально-процесуального закону, а постановлена ним ухвала відповідає вимогам ст. 377 КПК 1960 року, оскільки в ній усупереч твердженню захисника в касаційній скарзі достатньо вмотивовано висновки про законність й обґрунтованість вироку суду першої інстанції.

Інші доводи, викладені в касаційній скарзі, та матеріали кримінальної справи не містять вказівки на порушення судами першої або апеляційної інстанцій при розгляді справи норм кримінально-процесуального закону, які би ставили під сумнів обґрунтованість прийнятих рішень.

Під час розгляду цієї кримінальної справи колегія суддів не встановила істотних порушень кримінально-процесуального закону, які би стали підставою для скасування судових рішень судів першої та апеляційної інстанцій.

4. Питання застосування положень кримінального процесуального законодавства

4.1. Виправдувальні вироки

4.1.1. Апеляційний суд порушив вимоги ст. 377 КПК 1960 року і зробив передчасний висновок про законність виправдувального вироку

Ухвала від 11.07.2019

Справа №1304/5081/12

Провадження №51-10040км18

Колегія суддів Другої судової палати

Потерпілий просить вирок та ухвалу щодо виправданої (за ч. 1 ст. 125 КК) скасувати, а справу направити на новий судовий розгляд до суду першої інстанції. Вважає, що суд першої інстанції необґрунтовано поставив під сумнів висновок судово-медичного дослідження № 2710 та не дав йому належної оцінки з врахуванням його показань як потерпілого щодо вчиненого відносно нього злочину виправданою, на що апеляційний суд уваги не звернув, не застосував положення ст. 378 ч. 1 п. 3 КПК 1960 року, залишивши його апеляцію без задоволення, а вирок місцевого суду без зміни.

Верховний Суд ухвалу апеляційного суду скасував, а кримінальну справу направив на новий апеляційний розгляд.

Згідно матеріалів справи потерпілий, не погоджуючись із висновком суду першої інстанції про невинуватість виправданій у вчиненні злочину, передбаченого ст. 125 ч. 1 КК, подав апеляцію.

Мотивуючи свою позицію, потерпілий в апеляції зазначив доводи, де вказував про те, що висновки суду першої інстанції щодо виправдування виправданій не відповідають дійсним обставинам справи, зроблені внаслідок однобічного і неповно проведеного судового слідства. Потерпілий вказував, що суд першої інстанції без належного обґрунтування поставив під сумнів висновок судово-медичного дослідження № 2710 та його показання, які, на його думку, підтверджують вину виправданій. Зокрема, в апеляції потерпілий зазначив, що згідно вказаного висновку судово-медичного дослідження № 2710 у нього виявлено «синці та садна на голові, на шії, синець на лівій руці, які утворилися від дії тупих предметів з обмеженою поверхнею, могли виникнути 8 жовтня 2011 року та відносяться до легкого тілесного ушкодження», що повністю узгоджується з його поясненнями даними під час перевірки заяви дільничним інспектором міліції та в подальшому підтвердженими під час розгляду справи по суті в судовому засіданні, а також із показаннями виправданій, яка не заперечувала факту нанесення одного удару (ляпаса) потерпілому у вказаний ним день. Також потерпілий у своїй апеляції зазначив, що вказаний висновок № 2710 складено саме внаслідок його безпосереднього огляду судово-медичним експертом як потерпілого, якому нанесені тілесні ушкодження, у зв'язку із чим йому незрозуміле рішення суду першої інстанції про недостатність зазначеного висновку для покладення його в основу обвинувального вироку.

Апеляційним судом зазначеним доводам апеляції належної оцінки не було дано, їх ретельно не перевірено та формально вказано про відповідність вироку вимогам ст. 334 КПК 1960 року, внаслідок чого, залишаючи вирок суду першої інстанції щодо виправданій без змін, апеляційним судом порушено вимоги ст. 377 КПК 1960 року і зроблено передчасний висновок про його законність.

Крім того, як вбачається з ухвали апеляційного суду, виправдана, надаючи пояснення щодо апеляції потерпілого, заперечувала проти її задоволення та надала свої пояснення щодо обставин конфлікту, який виник між нею та потерпілим 08 жовтня 2011 року. При цьому вона змінила свої показання, надані нею в суді першої інстанції, зазначивши, що о 13 годині 00 хвилин 08 жовтня 2011 року її не було дома, в той час як вироком встановлено інші обставини, на які в тому числі вказувала і сама виправдана.

Такій зміні показань виправданій апеляційний суд належної оцінки не дав, причин таких змін не з'ясував та відповідно не забезпечив такого з'ясування в тому числі шляхом проведення повного або часткового судового слідства.

Відповідно до ст. 358 ч. 4 КПК 1960 року суд може визнати необхідним проведення судового слідства в повному обсязі чи частково, коли є підстави вважати, що судове слідство судом першої інстанції було проведено неповно чи однобічно.

Вказані порушення вимог кримінально-процесуального закону є істотними і відповідно до ст. 398 ч. 1 п. 1 КПК 1960 року підставою для скасування ухвали апеляційного суду, а тому доводи потерпілого в цій частині є обґрунтованими і в цій частині скарга підлягає задоволенню.

4.1.2. Порушення апеляційним судом вимог статей 22, 23, 94, 95 КПК у кримінальному провадженні щодо особи, яку було виправдано у пособництві вчинення злочину

Постанова від 11.07.2019

Справа №712/3581/16-к

Провадження №51-1313км19

Колегія суддів Другої судової палати

Прокурор просить вирок та ухвалу щодо виправданої скасувати та призначити новий розгляд в суді першої інстанції. Не погоджується із висновками судів обох інстанцій про те, що у діях виправданої відсутній склад кримінального правопорушення і не доведено, що вона вчинила кримінальне правопорушення, у якому обвинувачується, а саме злочин, передбачений ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 369 КК. Вважає, що органом досудового розслідування зібрано достатньо доказів вини виправданої, яким судами не дана оцінка у їх сукупності. Зазначає, що суд апеляційної інстанції допустив ряд істотних порушень вимог кримінального процесуального закону, які відповідно до ст. ст. 412, 438 КПК є підставою для скасування ухвали. Зокрема, зазначає, що апеляційний суд за відсутності апеляційної скарги виправданої особи самостійно змінив підстави її виправдання з п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК на пункт перший зазначеної частини статті. Крім того, звертає увагу на те, що апеляційний суд, хоч безпосередньо і дослідив частину доказів кримінального провадження, погодившись із доводами прокурора про вчинення виправданою інкримінованого їй кримінального правопорушення, проте відповідної оцінки цим доказам, як і відповідного рішення не прийняв. Вказує на те, що в матеріалах провадження відсутні записи 9 судових засідань суду першої інстанції, на що апеляційний суд уваги не звернув. Зазначає про те, що апеляційний суд в порушення вимог ст. ст. 94, 370, 411, 412 КПК визнавши, що розгляд вказаного обвинувачення щодо виправданої не є можливим окремо від обвинувачення ОСОБА_1, яке перебуває на розгляді в районному суді, і їх виділення на досудовому розслідуванні фактично негативно впливає на повноту судового розгляду, відповідного рішення не прийняв, допустившись суперечностей у мотивуванні своєї ухвали.

Верховний Суд судові рішення скасував і призначив новий розгляд в суді першої інстанції.

Відповідно до положень ст. ст. 418 ч. 2, 419 КПК судові рішення суду апеляційної інстанції ухвалюються в порядку, передбаченому ст. ст. 368-380 КПК, ухвала суду апеляційної інстанції, окрім іншого, має містити встановлені судом апеляційної інстанції обставин з посиланням на докази, а також мотиви визнання окремих доказів недопустимими чи неналежними, мотивів, з яких суд апеляційної інстанції виходив при постановленні ухвали, і положення закону, яким він керувався. При скасуванні або зміні судового рішення в ухвалі має бути зазначено, які статті закону порушено та в чому саме полягають ці порушення або необґрунтованість вироку чи ухвали.

Відповідно до ст. 2 КПК завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим,

щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Відповідно до ст. 217 ч. 4 КПК матеріали досудового розслідування не можуть бути виділені в окреме провадження, якщо це може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду.

Відповідно до ст. 27 ч. 5 КК пособником є особа, яка порадами, вказівками, наданням засобів чи знарядь або усуненням перешкод сприяла вчиненню злочину іншими співучасниками, а також особа, яка заздалегідь обіцяла переховати злочинця, знаряддя чи засоби вчинення злочину, сліди злочину чи предмети, здобуті злочинним шляхом, придбати чи збути такі предмети, або іншим чином сприяти приховуванню злочину.

Суд першої інстанції, приймаючи рішення щодо пред'явленого виправданій обвинувачення та виправдовуючи її, послався на те, що відсутній обвинувальний вирок щодо ОСОБА_1, в цьому провадженні - інша особа, матеріали відносно якої виділено в окреме провадження, що з врахуванням положень ст. 27 ч. 5 КК виключає можливість її засудження за ст. 27 ч. 5, ст. 369 ч. 3 КК.

Суд апеляційної інстанції, переглядаючи зазначений вирок місцевого суду, зазначивши, що функція пособника у вчиненні злочину не є самостійною, встановив, що кримінальне провадження відносно виправданій було виділене із загального кримінального провадження щодо цих обох осіб постановою заступника військового прокурора Черкаського гарнізону Ю. від 23 березня 2016 року. Новому провадженню щодо виправданій був присвоєний новий номер, воно було окремо зареєстроване в ЄРДР цією ж датою, і в його межах виправданій 28 березня 2016 року було окремо повідомлено про підозру за ст. 27 ч. 5, ст. 369 ч. 3 КК.

Врахувавши, що на час постановлення ухвали даних щодо обвинувального вироку суду у справі за обвинуваченням ОСОБА_1 у вчиненні злочину щодо надання ним неправомірної вигоди, який набрав законної сили, немає, апеляційний суд дійшов висновку про те, що підстав для скасування виправдального вироку суду щодо виправданій немає.

Одним із мотивів прийнятого рішення апеляційним судом стало те, що кримінальне провадження щодо ОСОБА_1 на час розгляду справи апеляційним судом розглядається по суті окремо у районному суді. За таких обставин апеляційний суд не виявив за можливе встановити й факт пособництва чи іншого будь-якого виду співучасті особи у його вчиненні в межах іншого кримінального провадження та дійшов висновку про відсутність предмету доказування у вказаному кримінальному провадженні щодо виправданій за пред'явленим їй обвинуваченням, у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 27 ч. 5, ст. 369 ч. 3 КК.

Проте таке рішення апеляційного суду і висновки не відповідають завданню і меті здійснення кримінального провадження та є таким, що прийняте без дотримання вимог ст.ст. 370, 418 КПК.

Апеляційний суд встановив, що судом першої інстанції дійсно не досліджувалася частина доказів (зачитувалася лише назва документів) та відсутній аудіозапис процесу перегляду судом першої інстанції 18 серпня 2016 року відеоматеріалів НСРД, проте в порушення вимог процесуального закону належної оцінки цьому не дав та відповідного рішення не прийняв, незважаючи на те, що одне з цих порушень відповідно до ст. 412 ч. 2 п. 7 КПК віднесено до безумовної підстави для скасування судового рішення.

При цьому, апеляційний суд, хоч і дослідив ряд доказів у кримінальному провадженні, проте оцінки їм з точки зору належності та допустимості не дав, чим порушив вимоги ст. ст. 22, 23, 94, 95 КПК.

Отже, під час розгляду справи судами першої та апеляційної інстанцій допущено порушення вимог кримінального процесуального закону, яке є істотним, оскільки ставить під сумнів законність і обґрунтованість судового рішення, що у відповідності з вимогами ст. 438 ч. 1 п. 1 КПК є підставою для скасування таких рішень.

За таких обставин, вирок та ухвала щодо виправданій підлягають скасуванню із призначенням нового розгляду у суді першої інстанції.

4.2. Розподіл судових справ

Постанова від 09.07.2019

Справа №750/7029/14

Провадження №51-4509км18

Колегія суддів Першої судової палати

Захисник, посилаючись на п. п. 1, 2 ч. 1 ст. 438 КПК, просить скасувати постановлені щодо засудженого (ч. 1 ст. 114 та ч. 1 ст. 263 КК) судові рішення та призначити новий розгляд у суді першої інстанції. Вважає безумовною підставою для скасування вироку суду те, що судові рішення було ухвалено незаконним складом суду, оскільки склад суду всупереч вимогам ст. 35 КПК був визначений не в автоматичному режимі. Крім того, судді, які брали участь у розгляді кримінального провадження, проявили упередженість, оскільки під час досудового слідства спілкувались зі співробітниками СБУ, однак заявлені стороною захисту відводи були необґрунтовано відхилені. Захисник стверджує, що винуватості засудженого в інкримінованих злочинах не доведено, а висновки судів першої та апеляційної інстанцій ґрунтуються на припущеннях та доказах, отриманих з порушенням кримінального процесуального закону. Зокрема, судами не спростовано версії сторони захисту щодо непричетності засудженого до придбання та зберігання зброї та припасів. Також він зазначає, що подана до СБУ заява ОСОБА_1 про вчинення кримінального правопорушення, яке стосується секретної інформації, в матеріалах справи відсутня.

Засуджений просить скасувати постановлені щодо нього судові рішення на аналогічних підставах та закрити кримінальне провадження за відсутністю події кримінального правопорушення. Стверджує, що наявними у справі доказами не доведено його мети на збір відомостей, які становлять державну таємницю, що є необхідною ознакою злочину, передбаченого ч. 1 ст. 114 КК, а передача таких

відомостей йому взагалі не інкримінувалася. Також він зазначає, що дії, які йому інкримінуються, він вчиняв як агент в координації з правоохоронними органами України. У зв'язку з цим він отримав документи на ім'я ОСОБА_2 за спеціальною процедурою. Однак судом у вирокі неправильно відображено показання свідків, які це підтверджують. Засуджений вказує, що судом належним чином не було встановлено його особи, оскільки за паспортом він є громадянином України ОСОБА_2. Крім того, він вважає, що суд поклав на обґрунтування його вини докази, не передбачені КПК, – повідомлення та рапорти оперативних працівників, протокол огляду та інші докази, які до того ж є неналежними та недопустимими. Він також зазначає про незаконний склад суду, призначений для розгляду справи в суді першої інстанції без проведення автоматизованого розподілу.

Скаржники вказують на невідповідність ухвали апеляційного суду вимогам ст. 419 КПК, оскільки суд не обґрунтував належним чином, чому він залишив без задоволення апеляційні вимоги сторони захисту.

Верховний Суд ухвалу апеляційного суду скасував і призначив новий розгляд у суді апеляційної інстанції.

В апеляційній скарзі сторона захисту, серед іншого, стверджувала про незаконність складу суду, оскільки цей склад був визначений не в автоматизованому порядку, а рішенням зборів суддів.

За загальним правилом, установленим ч. 3 ст. 35 КПК, визначення судді (запасного судді, слідчого судді) або колегії суддів для конкретного судового провадження здійснюється автоматизованою системою документообігу суду.

У разі неможливості проведення автоматизованого розподілу необхідно керуватися Положенням про Єдину судову інформаційну (автоматизовану) систему, яка визначає особливості розподілу судових справ у таких випадках.

Спростовуючи доводи сторони захисту, апеляційний суд послався на п. п. 3. 1. 6 та 3. 1. 7 Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затвердженого рішенням Ради суддів України від 26 листопада 2010 року № 30, та дійшов висновку, що прийняття зборами суддів рішення про визначення колегії суддів для розгляду вказаного провадження не є порушенням вимог ст. 35 КК.

Разом з тим, відповідно до цих положень у редакції, чинній на 14 липня 2014 року (коли справа надійшла до районного суду), зборам суддів надано повноваження визначати засади (тобто принципи та правила) формування колегії суддів у випадку призначення колегіального складу суду першої інстанції, однак не надано повноважень визначати конкретних суддів – учасників колегії.

Водночас рішенням зборів суддів від 15 липня 2014 року було визначено персональний склад колегії для розгляду цього кримінального провадження в неавтоматизованому режимі.

Суд апеляційної інстанції з достатньою повнотою не перевіряв доводів, вказаних в апеляційних скаргах, і не надав обґрунтування свого висновку про законність складу суду з посиланням на норми права, які надають зборам суддів повноваження визначати персональний склад колегії для розгляду справи. Таким чином, апеляційний суд не навів переконливих мотивів залишення апеляційних скарг без задоволення.

За таких обставин ухвала апеляційного суду не може вважатися законною та обґрунтованою, а допущені цим судом порушення вимог кримінального процесуального закону в силу положень ч. 1 ст. 412 КПК є істотними.

4.3. Обов'язковість участі захисника з урахуванням вимог п. 3 ч. 2 ст. 52 КПК

Постанова від 10.07.2019

Справа № 752/22085/16-к

Провадження №51-705км17

Колегія суддів Другої судової палати

Захисник, просить скасувати вирок апеляційного суду і закрити кримінальне провадження. Вказує на те, що висновки апеляційного суду в частині обвинувачення засудженого (ч. 2 ст. 186 КК) у відкритому викраденні чужого майна, вчиненому за попередньою змовою групою осіб, не підтверджуються належними й допустимими доказами та побудовані на припущеннях. Разом з цим, з показань засудженого вбачається, що він погодився на прохання ОСОБА_1, за гроші відвезти його на автомобілі, проте не був обізнаний про злочинний умисел останнього. За весь час перебування разом із потерпілим та ОСОБА_1 він з автомобіля не виходив, потерпілого не бив та доказів протилежного матеріали провадження не містять, а тому твердження суду про спільність й узгодженість таких дій є нелогічною. Стверджує, що суд у своєму рішенні безпідставно послався на показання свідка ОСОБА_2, оскільки такі показання надані з чужих слів, при цьому не надав оцінку допустимості таких показань з огляду на те, що свідок є сином потерпілого. На думку захисника, висновок суду про те, що наявність у засудженого діагнозу «розлад психіки і поведінки внаслідок вживання опіоїдів. Синдром залежності» не свідчить і не може свідчити про сумніви в його осудності, побудовано на припущеннях та він суперечить судові практиці. За наявності у засудженого зазначеного діагнозу слідчим не було забезпечено участь захисника, яка є обов'язковою. Також слідчим не перевірено відомості, надані засудженим щодо наявності у нього захисника за договором та прийнято відмову від захисника за призначенням, а на прохання засудженого запросити для ознайомлення з матеріалами справи захисника, з якою укладено договір на стадії досудового розслідування, слідчим цього зроблено не було, як і не було повідомлено захисника про завершення досудового розслідування та не відкрито матеріали досудового розслідування, як того вимагає ст. 290 КПК. Враховуючи викладене, вирок апеляційного суду підлягає скасуванню, а кримінальне провадження – закриттю, на підставі п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК, оскільки не встановлені достатні докази для доведення винуватості особи в суді і вичерпані можливості їх отримати.

Верховний Суд вирок апеляційного суду залишив без змін.

Як убачається з матеріалів справи, суд апеляційної інстанції на підставі дослідження обставин кримінального провадження, аналізу та оцінки доказів, які були перевірені з точки зору їх належності, допустимості та достовірності, дійшов висновку про доведеність винуватості засудженого у вчиненні відкритого викрадення чужого

майна, вчиненого за попередньою змовою групою осіб, і правильно кваліфікував його дії за ч. 2 ст. 186 КК та призначив відповідне покарання.

Доводи захисника про необґрунтованість рішення апеляційного суду, оскільки його висновки про винуватість засудженого не підтверджуються належними й допустимими доказами та побудовані на припущеннях, є безпідставними та спростовуються матеріалами кримінального провадження.

На думку колегії суддів, висновки апеляційного суду про винуватість засудженого у вчиненні відкритого викрадення чужого майна, вчиненого за попередньою змовою з ОСОБА_1, за викладених у вирокі обставин, ґрунтуються на повному, всебічному й об'єктивному дослідженні всіх обставин справи та підтверджені сукупністю доказів, у тому числі досліджених апеляційним судом, яким він дав належну оцінку.

Так, вина засудженого безпосередньо підтверджується показаннями потерпілого, який в суді першої та апеляційної інстанції дав послідовні та переконливі показання щодо обставин вчиненого злочину засудженими й пояснив, що йому зателефонували невідомі особи і повідомили, що син вчинив ДТП, тому слід зібрати велику суму грошей, а для залагоджування цієї ситуації на допомогу приїде працівник поліції – майор Андрій Миколайович. Коли приїхав ОСОБА_1, він відрекомендувався саме майором поліції Андрієм Миколайовичем та потерпілий в подальшому так і звертався до нього, у тому числі й в присутності засудженого. Потерпілий наполіг на тому, що поїде з ОСОБА_1 на місце події. Спустившись у двір побачив автомобіль під керуванням засудженого, він сів на заднє сидіння, оскільки не бажав щоб позаду нього сидів ОСОБА_1.

Разом з цим, пояснень причин зміни імені та по-батькові ОСОБА_1 засуджені ні в суді першої, ні в апеляційній інстанції не надали, що в свою чергу свідчить про їх домовленість ввести потерпілого в оману, видавши засудженого за працівника поліції.

Крім того, як слідує з показань потерпілого, на узгодженість дій засуджених вказує той факт, що коли вони тривалий час кружляли на автомобілі містом, а потім поїхали в сторону лісу, ОСОБА_1, який сидів на передньому пасажирському сидінні, різко розвернувся та вдарив потерпілого в обличчя, на що він спробував відкрити двері зі своєї сторони, проте вони були заблоковані. Потерпілий намагався вибити скло і в цей момент ОСОБА_1 підійшов до дверей, які розблокував засуджений, відкрив їх та почав витягувати потерпілого з автомобіля і бити, а потім і сам засуджений завдавав ударів потерпілому. Засуджені повалили його на землю та оскільки потерпілий був дезорієнтований та в шоковому стані, він не пам'ятає хто саме обшукував кишені та забрав гроші з мобільним телефоном, однак наголосив на тому, що після цього засуджені разом на автомобілі під керуванням засудженого поїхали з місця події.

Окрім того, винуватість засудженого у вчиненні грабіжу підтверджується показаннями свідка, який надав суду показання, що повністю узгоджуються з показаннями потерпілого щодо обставин вчинення злочину, які стали йому відомі від батька. А згідно висновку судово-медичної експертизи потерпілому протиправними діями засуджених було завдано легких тілесних ушкоджень, що не є небезпечними для життя, котрі могли бути спричинені в день події.

Також, суд апеляційної інстанції у своєму рішенні зазначив, що жодних підстав не довіряти показанням потерпілого, свідка та висновкам експерта стороною захисту

не наведено, а припущення про те, що нібито потерпілій обмовляє засуджених з метою отримати від них значну суму грошей, що потерпілий категорично заперечив, нічим не підтверджено, а тому такі твердження не беруться до уваги судом.

До того ж суд наголосив на нелогічності та непереконливості показань засуджених, наданих у суді першої та апеляційної інстанції, вказавши, що вони ігнорують і жодним чином не пояснюють встановлені у кримінальному провадженні об'єктивні факти: зміна імені та по-батькові ОСОБА_1 у спілкуванні з потерпілим у тому числі й в присутності засудженого; спільність та узгодженість дій засуджених, заплутування маршруту пересувань; вивезення потерпілого у нічний час у відлюдне місце; блокування дверей автомобіля; спільну втечу з місця події та залишення потерпілого напризволяще. При цьому засуджений ОСОБА_1 стверджував, що коли потерпілий почав стукати у вікно, він випустив останнього та затримався не більше ніж на дві хвилини поки засуджений розвертався та повернувся в машину, проте засуджений навпаки показав, що ОСОБА_1 в цей час виходив з машини приблизно на десять хвилин, а повернувшись повідомив, що потерпілий далі з ними не їде.

Розглянувши кримінальне провадження в апеляційному порядку, суд дійшов обґрунтованого висновку, що ОСОБА_1, діючи за попередньою змовою з засудженим, відкрито подолавши опір потерпілого, заволоділи його майном та грошовими коштами, з якими зникли з місяця вчинення злочину.

Спільність та узгодженість дій засуджених не викликає у Суду сумнівів в наявності у них злочинного умислу, направленого на грабіж потерпілого.

Ретельно дослідивши й зіставивши зібрані у кримінальному провадженні фактичні дані, давши їм оцінку з точки зору належності, допустимості й достовірності, апеляційний суд обґрунтовано вирішив, що ці дані в їх сукупності та взаємозв'язку є достатніми для ухвалення обвинувального вироку стосовно засудженого.

Суд апеляційної інстанції, з'ясувавши передбачені ст. 91 КПК обставини, що належать до предмета доказування, встановив факт наявності суспільно небезпечного діяння й обґрунтовано визнав доведеною винуватість засудженого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК.

Фактичні дані, які покладено в основу вироку і на яких ґрунтується обвинувачення засудженого, отримано в порядку, визначеному КПК, вони узгоджуються між собою, були предметом безпосереднього дослідження апеляційного суду, не викликають сумніву в законності їх збирання (формування) та процесуального закріплення. Тому ці дані в силу ст. 84 КПК є доказами у кримінальному провадженні. Переконливих аргументів, які би свідчили про протилежне та про істотне порушення судом вимог ст. 94 КПК, захисник у касаційній скарзі не навів.

Колегія суддів вважає, що апеляційний суд належним чином умотивував свої висновки, з якими вона погоджується. Дії засудженого за ч. 2 ст. 186 КК кваліфіковано правильно. Отже, вважати, що судом неправильно застосовано закон України про кримінальну відповідальність, підстав немає.

Доводи сторони захисту про порушення засудженого права на захист при відкритті матеріалів досудового розслідування, на думку Суду, є необґрунтованими з огляду на нижченаведене.

Зокрема, як зазначив у вирокі апеляційний суд, у матеріалах кримінального провадження відсутні належні й допустимі відомості щодо наявності сумнівів в осудності засудженого, питання про застосування до нього примусових заходів медичного характеру не ставилося та не вирішувалося органом досудового розслідування чи судом, також про це не зазначала й сторона захисту. А наявна в матеріалах справи довідка про те, що засуджений перебуває під наркологічним диспансерним наглядом з діагнозом «розлад психіки і поведінки внаслідок вживання опіоїдів. Синдром «залежності» не свідчить і не може свідчити про сумніви в осудності останнього та можливості застосування до нього примусових заходів медичного характеру.

З урахуванням поведінки засудженого на момент вчинення злочину та розгляду кримінального провадження, відсутності жодних даних щодо його осудності, стану психічного та фізичного здоров'я останнього (має право на управління та керує автомобілем), суд дійшов висновку про те, що право на захист засудженого при відкритті матеріалів досудового розслідування за відсутності його захисника порушено не було, оскільки підстав для обов'язкової участі захисника, визначених у ст. 52 КПК судом не встановлено.

Аналогічна позиція викладена в правому висновку, який міститься у Постанові Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 22 квітня 2019 року (51-7003кмо18) та в якому зазначено, що самі собою факти перебування осіб на спеціальних обліках й на стаціонарному лікуванні з діагнозом «розлади психіки та поведінки внаслідок вживання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» не можуть автоматично свідчити про нездатність обвинуваченого (засудженого) через фізичні чи психічні вади повною мірою реалізувати свої права, а отже, і про обов'язковість участі захисника в аспекті п. 3 ч. 2 ст. 52 КПК. При здійсненні судового провадження питання про залучення захисника необхідно вирішувати виходячи з конкретних обставин справи з урахуванням установлених характеру розладів, психічного або соматичного стану здоров'я особи, особливостей її поведінки, стилю комунікації з оточуючими тощо.

З огляду на викладене, наявність зазначеного діагнозу у засудженого, за відсутності установлених конкретних ознак хворобливого стану психіки, яке ускладнює повноцінно брати йому участь у судовому засіданні й захищатися від пред'явленого обвинувачення, не є такими обставинами, що вимагають обов'язкової участі захисника в аспекті п. 3 ч. 2 ст. 52 КПК.

До того ж, згідно з актом від 23 грудня 2016 року складеним слідчим в присутності понятих, засуджений відмовився від ознайомлення з матеріалами кримінального провадження та отримання обвинувального акту з реєстром. Цього ж дня засуджений відмовився від захисника за призначенням зазначивши, що уклав договір з іншим захисником, однак не вказав слідчому з яким саме.

При цьому, захисник не повідомила слідчому про укладення такого договору, не надала йому відповідні документи до закінчення досудового розслідування, атому слідчий не був обізнаний, що згаданий захисник здійснює захист засудженого та не мав

можливості викликати захисника для ознайомлення з матеріалами досудового розслідування.

За таких обставин кримінального провадження, ненадання захиснику доступу до матеріалів досудового розслідування, в цьому конкретному випадку, не може свідчити про порушення органом досудового розслідування вимог ст. 290 КПК, та як наслідок невизнання відомостей, що містяться в матеріалах, як докази.

Вирок апеляційного суду містить належні й достатні мотиви та підстави прийнятого рішення і за своїм змістом відповідає вимогам ст. 420 КПК.

Покарання засудженому призначено відповідно до вимог ст. ст. 50, 65 КК з урахуванням тяжкості кримінального правопорушення та даних про особу засудженого. Воно є справедливим, необхідним та достатнім для виправлення засудженого та попередження вчинення нових злочинів.

4.4. Докази і доказування

4.4.1. Оцінка доказів відповідно до положень ст. 67 КПК 1960 року щодо доведення винуватості засудженого у вчиненні злочинів проти життя та здоров'я особи

Ухвала від 09.07.2019

Справа №703/702/13-к

Провадження №51-344км18

Колегія суддів Першої судової палати

Засуджений (п. п. 12, 13 ч. 2 ст. 115, ч. 1 ст. 263 КК) просить скасувати на підставах, передбачених п. п. 1, 2 ч. 1 ст. 398 КПК 1960, згадані вирок та ухвалу щодо нього і направити справу на новий судовий розгляд. Суть доводів скаржника зводиться до тверджень, що він не вчиняв інкримінованих убивств, а місцевий суд усупереч ст. ст. 22, 64 КПК неповно розглянув справу, не дав належної оцінки зібраним фактичним даним і постановив на припущеннях обвинувальний вирок, який не відповідає вимогам ст. 323 КПК 1960 року. Разом із цим, засуджений наголошує на відсутності у нього попередньої змови з ОСОБА_1 та умислу на вбивство ОСОБА_2, побитті останнього виключно через сварку на ґрунті неприязних особистих відносин, у зв'язку з чим вважає правильною кваліфікацію таких дій за ч. 2 ст. 121 КК. Заперечуючи позбавлення ним життя ОСОБА_3, засуджений зазначає, що він лише знайшов у себе на підвір'ї мертвого потерпілого, тіло якого заховав у ямі. Водночас, на думку засудженого, помилка при юридично-правовій оцінці за першим епізодом обвинувачення потягла за собою неправильне застосування кримінального закону (п. 13 ч. 2 ст. 115 КК) при кваліфікації діяння за епізодом, який стосується смерті ОСОБА_3. Наполягаючи на непричетності до вбивства ОСОБА_4, засуджений указує, що у справі немає достатніх доказів для висновку про доведеність його винуватості, а сліди крові потерпілого, виявлені на штаних засудженого, потрапили випадково під час відвідування місця події після злочину. При цьому, як зауважує скаржник, суд мав окремо кваліфікувати кожен епізод убивства і призначити покарання за кожен злочин. Також засуджений посилається на те, що на досудовому слідстві він визнав свою провину й обмовив себе через

застосування до нього незаконних методів, однак місцевий суд залишив це поза увагою і неправомірно використав такі показання як джерела доказів у вироку. Крім того, на переконання скаржника, йому в порушення законодавчих приписів не роз'яснили права на суд присяжних, і справу по першій інстанції замість апеляційного суду розглянув місцевий суд.

Верховний Суд судові рішення залишив без змін.

Як убачається з матеріалів справи, висновок суду про доведеність винуватості засудженого у вчиненні кримінально караних діянь проти життя та здоров'я особи є вмотивованим, його зроблено на підставі розглянутих і перевічених у ході судового слідства доказів, оцінених відповідно до положень ст. 67 КПК 1960 року.

Зокрема, такого висновку суд дійшов на підставі аналізу: показань допитаних у судовому засіданні потерпілих, свідків; фактичних даних, що містяться у протоколах огляду місця події, огляду трупа, очної ставки, відтворення обстановки та обставин події з, у протоколах проведення такої слідчої дії, а також на підставі розглянутих у ході судового слідства наявних у справі експертних досліджень, зокрема судово-медичних, молекулярно-генетичних, судово-дактилоскопічного, судово-імунологічного, судово-психіатричного, та інших письмових доказів, зміст яких докладно відображено у вироку.

Водночас суд з'ясував позицію засудженого, який заперечив вчинення ним умисних убивств. На свій захист висунув версію про те, що після спільного вживання із ОСОБА_1, ОСОБА_5 та ОСОБА_2 алкогольних напоїв він пішов спати, а вранці, виявивши останнього мертвим, поховав тіло в ямі за допомогою інших указаних осіб; так само після спільного пияцтва ОСОБА_3 зі своєю знайомою залишили помешкання засудженого, і він вранці наступного дня лише виявив на подвір'ї труп потерпілого, який також поховав у ямі; за твердженням засудженого, у серпні 2011 року він тимчасово проживав у ОСОБА_4, з котрим напередодні вбивства останнього пиячив упродовж дня, вночі засуджений здавав металобрухт, а вранці, повернувшись до квартири та побачивши потерпілого на підлозі, не зміг його розбудити й тому звідти пішов.

Таку версію засудженого суд ретельно перевірів і у вироку вмотивовано її спростував, навівши конкретні докази. Аргументів, які би ставили під сумнів правильність висновків суду, в касаційній скарзі засудженого не міститься.

Не залишилися без оцінки суду й твердження засудженого під час проведення судового слідства про те, що він дав визнавальні показання через тиск та залякування його працівниками органу досудового розслідування. За матеріалами справи, виконуючи завдання кримінального судочинства, суд здійснив передбачені законом заходи для з'ясування правомірності отримання зазначених показань. За дорученням суду заяви ОСОБА_1 та засудженого з цього питання перевірялись прокуратурою, і за результатами перевірки було винесено постанови про закриття кримінального провадження у зв'язку з відсутністю в діях співробітників міліції, які брали участь у проведенні досудового слідства, складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 365 КК. Доводів про неефективність проведеної перевірки в касаційній скарзі засудженого не наведено, а згадані постанови є чинними.

Твердження у поданій скарзі засудженого про відсутність у нього попередньої змови з ОСОБА_1 та умислу на вбивство ОСОБА_2 є неспроможними, спростовуються

зібраними у справі, ретельно дослідженими та докладно наведеними в судових рішеннях фактичними даними, яким суди нижчих інстанцій дали належну правову оцінку.

Так, як убачається з матеріалів справи, у своїх показаннях суду свідок ОСОБА_5 підтвердила той факт, що навесні 2007 року під час вживання алкогольних напоїв між ОСОБА_2, з однієї сторони, та засудженим і ОСОБА_1, з іншої сторони, виник конфлікт, у ході якого останні напали на ОСОБА_2 завдали йому численних ударів по різних частинах тіла. Свідок зазначала, що вона не могла припинити побиття, адже засуджений також ударив її та вигнав з оселі.

Факту побиття ОСОБА_2 й настання внаслідок цього його смерті не заперечує по суті у своїй касаційній скарзі й засуджений.

Крім того, показання згаданого свідка не суперечать іншим фактичним даним, наявним у справі та відображеним у процесуальних документах. Зокрема, за матеріалами справи, у ході її розслідування під час проведення слідчих дій за участю засудженого та ОСОБА_1 (відтворення обстановки та обставин подій, очної ставки) кожен із них у присутності захисників давав детальні показання щодо обставин вчинення злочину та зазначав, що вони, зваливши ОСОБА_2 на підлогу, завдали йому численних ударів руками, ногами та дерев'яною палицею по голові й тулубу.

З огляду на те, що заяви підсудних про застосування до них незаконних методів слідства не знайшли свого підтвердження, згадані слідчі дії було проведено за участю захисників, суд, пославшись у вирок на дані, які містяться в протоколах відтворення обстановки та обставин подій, не порушив вимог ст. ст. 65, 67 КПК 1960 року.

Наведений у показаннях свідка узгоджений характер дій засудженого з іншим співучасником злочину, спільне завдання із силою численних ударів потерпілому в поєднанні з тим, що останньому вони не намагалися надати медичної допомоги, а його тіло сховали в ямі, де воно знаходилося тривалий час до моменту виявлення рештків скелетованого трупа правоохоронцями, переконливо свідчать про умисел засудженого саме на умисне протиправне позбавлення життя людини і вчинення цього суспільно небезпечного діяння за попередньою змовою групою осіб.

Відповідно до встановлених фактичних обставин справи винні дії засудженого за вказаним епізодом суд правильно кваліфікував за п. 12 ч. 2 ст. 115 КК, правових підстав для їх юридичної оцінки за ч. 2 ст. 121 КК, про що йдеться в касаційній скарзі, немає.

Не ґрунтуються на матеріалах справи й доводи засудженого про його непричетність до вбивства ОСОБА_3 і ОСОБА_4.

Факт спільного вживання з ОСОБА_3 алкогольних напоїв і скидання тіла останнього в яму засудженим у поданій скарзі не заперечується. Разом із тим, під час проведення з додержанням приписів КПК 1960 року відтворення обстановки та обставин події засуджений у присутності захисника показав, як саме він у ході сварки завдав зверху-донизу удару лезом сокири в потилицю ОСОБА_3, а згодом скинув тіло потерпілого у вигрібну яму на території свого домоволодіння.

Відображені в показаннях засудженого відомості про знаряддя злочину та механізм заподіяння потерпілому тілесних ушкоджень узгоджуються з висновками судово-медичної експертизи.

Необхідно зазначити, що згадане відтворення обстановки та обставин події було проведено 18 серпня 2011 року, а судово-медична експертиза – лише 22 грудня 2011 року, тобто на момент проведення слідчої дії працівники правоохоронних органів ще не знали всіх фактичних обставин, натомість засуджений дав свідчення, повідомивши подробиці, які могли бути відомі лише особі, безпосередньо причетній до злочину.

З огляду на все це, а також на дані у протоколах огляду місця події та рештків трупа ОСОБА_3, проти яких заперечень у скарзі немає, враховуючи інші зібрані у справі докази, місцевий суд умотивовано визнав засудженого винним в умисному протиправному позбавленні життя вказаного потерпілого.

Те, що у вказаний час засуджений проживав у ОСОБА_4 й неодноразово пиячив із ним, підтвердили суду свідки.

За висновками судово-дактилоскопічної експертизи серед вилучених під час огляду місця події слідів пальців рук із різних предметів десять були залишені засудженим, що також доводить його перебування у квартирі ОСОБА_4 та спільне вживання з ним алкогольних напоїв.

Як убачається з досліджених у судовому засіданні протоколів слідчих дій та експертних досліджень, походження виявленої на вилучених у засудженого штанях крові людини від потерпілого не виключається, а встановлені генетичні ознаки слідів вказаної крові збігаються між собою і з генетичними ознаками крові ОСОБА_4. При цьому в касаційній скарзі засуджений не спростовує того факту, що на його штанях були сліди крові потерпілого.

Водночас при проведенні відтворення обстановки та обставин події засуджений у присутності захисника показав, як він у ході спільного вживання алкогольних напоїв, образившись на ОСОБА_4, взяв зі столу кухонний ніж і порізав ним потерпілому передню поверхню шиї, після чого втік.

Зміст вказаної засудженим інформації про знаряддя злочину та механізм заподіяння потерпілому тілесних ушкоджень відповідає висновкам судово-медичної експертизи.

Оцінивши обізнаність засудженого про деталі настання смерті ОСОБА_4 у поєднанні з фактами її заподіяння у квартирі, в якій у той же період часу проживав засуджений, котрий упродовж 11 серпня 2011 року пиячив із ОСОБА_4, виявлення слідів крові останнього на одязі засудженого у їх взаємозв'язку з показаннями допитаних свідків, із висновками експертів, а також із результатами перевірки з питань законності отримання свідчень засудженого на стадії досудового розслідування, місцевий суд обґрунтовано визнав доведеною винуватість останнього у вчиненні умисного вбивства й цього потерпілого.

Посилання засудженого в касаційній скарзі на те, що він визнав свою провину через неналежне поводження з боку працівників органу досудового розслідування, не можна визнати прийнятними, адже їх не аргументовано, не підкріплено конкретними

доказами, а результати проведеної за дорученням суду перевірки й матеріали справи навпаки свідчать про відсутність таких обставин.

Отже, ретельно дослідивши й зіставивши зібрані у справі фактичні дані, оцінивши їх з точки зору належності, допустимості та достовірності, місцевий суд правильно вирішив, що вони в їх сукупності та взаємозв'язку є достатніми для ухвалення обвинувального вироку стосовно засудженого. Порушень порядку збирання (формування) й оцінки доказів в аспекті ст.ст. 65, 67 КПК 1960 року судом допущено не було.

Оскільки представлені у справі явки з повинною засудженого за сутністю змісту відображених у них фактів не відрізняються від його визнавальних показань за участю захисника, то ці явки не мали вирішального значення, не вплинули і не могли вплинути на висновки суду при оцінці доказів. Тому саме по собі згадування про явки з повинною у вирок не є істотним порушенням в аспекті ст. 370 КПК 1960 року і не тягне за собою безумовного скасування оскаржених судових рішень.

Усупереч доводам засудженого в касаційній скарзі протягом розгляду справи місцевий суд, з'ясувавши передбачені ст. 64 КПК обставини, що належать до предмета доказування, встановив факт наявності суспільно небезпечних діянь й обґрунтовано визнав доведеною винуватість засудженого у вчиненні злочинів проти життя та здоров'я особи.

З урахуванням установленої в ході судового розгляду сукупності фактів, що належать до предмета доказування у кримінальній справі, зазначені винні діяння засудженого за епізодами умисного вбивства потерпілих обґрунтовано отримали юридично-правову оцінку за п. 13 ч. 2 ст. 115 КК, а позиція скаржника про неправильне застосування судом кримінального закону є неспроможною.

При виборі засудженому заходу примусу суд, урахувавши всі обставини, які за законом мають правове значення, дотримався вимог ст. ст. 50, 65 КК.

Призначене засудженому покарання у межах санкцій статей КК, за якими його засуджено, відповідає тяжкості цих злочинів та особі винного.

Вчинення засудженим тяжкого й трьох особливо тяжких злочинів проти життя та здоров'я особи, наслідки яких є незворотними, свідчить про підвищену, надзвичайну небезпечність засудженого для суспільства. З огляду на наведений обсяг та характер скоєних діянь, на особу винного, який є осудним, виявив явну зневагу до невід'ємного права людини на життя, суд першої інстанції визнав за неможливе досягти мети виправлення засудженого та попередження нових злочинів при застосуванні до нього покарання у виді позбавлення волі на певний строк. Тому, належним чином умотивувавши своє рішення, суд призначив засудженому за п. 13 ч. 2 ст. 115 КК і відповідно за правилами ч. 1 ст. 70, ст. 71 КК покарання у виді довічного позбавлення волі.

Таке рішення місцевого суду є справедливим, відповідає загальним засадам призначення покарання та його меті, а постановлений вирок – вимогам ст. 323 КПК 1960 року.

Крім того, доводи, викладені в касаційній скарзі засудженого, з питань законності його засудження, додержання під час досудового слідства та судового провадження

норм права були предметом перевірки суду апеляційної інстанції. Цей суд їх розглянув із використанням усіх процесуальних можливостей, у тому числі шляхом доручень у порядку ст. 315-1 КПК 1960 року, і належним чином умотивувавши своє рішення, залишив без задоволення апеляційні вимоги сторони захисту. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції не суперечить положенням ст. 377 вказаного Кодексу.

Зазначені в касаційній скарзі доводи, які за своєю суттю майже аналогічні тим, що були предметом апеляційної перевірки, не містять нових даних, які би ставили під сумнів законність та обґрунтованість судових рішень і давали підстави для їх скасування.

Оскільки кримінальна справа щодо засудженого розглядалася за правилами КПК 1960 року, а інститут суду присяжних з'явився лише з прийняттям та введенням у дію КПК, посилання засудженого на порушення його права на суд присяжних є необґрунтованим.

Крім того, обвинувальний висновок у цій справі було затверджено 31 січня 2012 року і 1 лютого 2012 року її матеріали направлено до суду для розгляду по суті. Згідно із Законом України від 7 липня 2010 року № 2453-VI ч. 2 ст. 34 КПК 1960 року, якою підсудність справ про злочини, за вчинення яких цим Кодексом передбачалося покарання у виді довічного позбавлення волі, визначалася апеляційному суду, втратила чинність. А відтак, твердження засудженого у касаційній скарзі про те, що справу за його обвинуваченням мав розглядати апеляційний суд як суд першої інстанції, є хибним.

Істотних порушень норм права, які тягнуть за собою обов'язкове скасування на підставах, передбачених ч. 1 ст. 398 КПК 1960 року, оспорюваних судових рішень щодо засудженого, при перевірці матеріалів кримінальної справи судом касаційної інстанції не встановлено.

4.4.2. Оцінка доказів щодо доведення винуватості особи за ч. 1 ст. 115 КК

Постанова від 10.07.2019

Справа № 682/1828/17

Провадження №51-256км19

Колегія суддів Другої судової палати

Захисник, порушує питання про скасування в судових рішеннях та закриття кримінального провадження щодо засудженого (ч. 1 ст. 115 КК) на підставі п. 2 ч. 1 ст. 284 КПК. Зазначає, що досудове розслідування кримінального провадження проведено з порушеннями кримінального процесуального закону, вказує про недоведеність винуватості засудженого у вчиненні злочину через відсутність належних і допустимих доказів, на що місцевий суд не звернув увагу, безпідставно відхилив клопотання захисту про визнання доказів недопустимими, про призначення додаткової судової психолого-психіатричної експертизи, а апеляційний суд зазначені порушення не усунув.

Верховний Суд судові рішення залишив без змін.

Висновки суду про доведеність винуватості засудженого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК, ухвалено відповідно до вимог ст. 370 КПК на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджено доказами, дослідженими під час судового розгляду й оціненими згідно з положеннями ст. 94 КПК.

Такі висновки місцевий суд обґрунтував показаннями, наданими в суді свідками, даними протоколів слідчих дій, аналітичними довідками за результатами з'єднань мобільних терміналів, висновками судових експертиз та іншими письмовими доказами.

Свій висновок про доведеність винуватості засудженого місцевий суд обґрунтував сукупністю наявних у кримінальному провадженні доказів.

Зокрема, згідно висновку експерта № 61 від 23 березня 2017 року смерть потерпілого настала на місці події, внаслідок проникаючого поранення живота та грудної клітки в ділянці мечевидного відростка грудини по середній лінії з пошкодженням діафрагми та серця. Це тілесне ушкодження виникло від травмуючої дії одностороннього гострого колючого предмета, яким міг бути ніж, незадовго до смерті або в момент її настання, має ознаки тяжких тілесних ушкоджень як небезпечне для життя в момент спричинення, а в цьому випадку – що призвело до смерті. З урахуванням, що поранення через яке потерпілий помер було завдано у життєво важливий орган – серце, смерть покійного настала або одразу, або в дуже короткий проміжок часу після заподіяння поранення. Жодних активних дій після отримання смертельного поранення покійний виконувати не міг.

За висновком експерта № 156 від 22 лютого 2017 року у змивах речовини бурого кольору, вилучених із коридору четвертого поверху, який веде до квартири обвинуваченого, слідів крові не виявлено, чим спростовано доводи сторони захисту про те, що ножові поранення потерпілий міг отримати поза межами квартири засудженого, що узгоджується з висновком експерта № 61 від 23 березня 2017 року, згідно якого смерть покійного настала або одразу, або в дуже короткий проміжок часу після завдання поранення.

Крім того, винуватість засудженого підтверджено висновками експертів згідно яких знайдені на ганчірці, підлозі, килимі, жіночому халаті та светрі у квартирі засудженого сліди крові належать потерпілому. У суді обвинувачений підтвердив, що зазначений халат він одягавувечері 16 лютого 2017 року, лягав у ньому спати та прокинувся наступного дня, коли й виявив у себе в кімнаті труп потерпілого.

Оскільки труп було знайдено в кімнаті квартири засудженого, де виявлено рясні плями крові, місцевий суд дійшов обґрунтованого висновку, що вбивство потерпілого відбулося саме у цій квартирі, в якій, згідно висновку експерта виявлено лише сліди пальців рук засудженого.

Крім того, в судовому засіданні засуджений пояснив, що 16 лютого 2017 року за місцем проживання в нічний час він вживав спиртні напої лише із потерпілим, інших сторонніх осіб у його квартирі не було. Вранці 17 лютого 2017 року у своїй кімнаті він побачив труп, а біля нього виявив якийсь предмет, який помив та сховав у тумбу, звідки й було вилучено ніж у ході огляду місця події.

Посилання захисника на те, що згідно з висновком експерта № 63 мк від 26 червня 2017 року наданий для дослідження ніж під № 12, вилучений з місця події, непридатний

для заподіяння тілесних ушкоджень, суперечить змісту вказаного висновку, оскільки з нього убачається, що ознаки вказаного ножа співпадають із відповідними загальними груповими та індивідуальними параметрами однією-гострого клинка, яким було завдано коло-різаних ран шкіри.

Та обставина, що у висновку експерта однозначно зазначено, що цей ніж через наявні деформаційні вигини полотна клинка непридатний для завдання саме ним експериментальних колото-різаних пошкоджень слідосприймаючого матеріалу, не спростовує висновку, що цей ніж є зняряддям злочину. Наведене є лише свідченням того, що підтвердити цей факт шляхом експерименту зі вказаним ножом неможливо, однак не виключає і не заперечує можливості визнання його зняряддям злочину.

Спростував місцевий суд і доводи обвинуваченого про те, що потерпілий пішов від нього увечері 16 лютого 2017 року близько 21:00 та більше не повертався. На обґрунтування неспроможності цих доводів суд послався на аналітичні довідки, складені за результатами аналізу з'єднань мобільних телефонів обвинуваченого та потерпілого, згідно яких о 23:42, 16 лютого 2017 року та о 00:19, 17 лютого 2017 року засуджений телефонував потерпілому між ними відбулися розмови, при цьому в першому випадку телефон потерпілого був зареєстрований та обслуговувався вишкою поблизу його місця проживання, а другий – вишкою поблизу будинку обвинуваченого. Цей факт узгоджується з показанням сина потерпілого, який у судовому засіданні зазначив, що батько після розмови по телефону близько 0:00 16 лютого 2017 року пішов з дому і не повернувся.

При цьому безпідставними є доводи захисника про те, що наступного дня й в подальшому, вже після затримання засудженого невстановлена особа здійснювала дзвінки з телефону потерпілого. Зазначене спростовується аналітичною довідкою про відсутність з'єднань з номера потерпілого з іншими абонентами після його останньої розмови з засудженим о 00:19 17 лютого 2017 року. Захисник, по суті, посилається на дані щодо вхідних дзвінків на номер потерпілого.

До того ж, факт заволодіння мобільним телефоном потерпілого не є предметом даного кримінального провадження, це не ставилось в провину засудженому, і будь-які обставини вибуття телефону з власності потерпілого не спростовують висновків судів щодо доведеності винуватості засудженого у вчиненні умисного вбивства.

Ураховавши зазначені докази в їх сукупності, проаналізувавши поведінку обвинуваченого після вчинення злочину, який, виявивши у своїй кімнаті труп потерпілого, одразу не повідомив про це правоохоронним органам, загорнув труп у поліетиленові пакети, помив зняряддям злочину та намагався приховати сліди злочину, місцевий суд дійшов обґрунтованого висновку про доведеність винуватості засудженого у вчиненні умисного вбивства і правильно кваліфікував його дії за ч. 1 ст. 115 КК.

Таким чином, доводи захисника про те, що винуватість засудженого підтверджується одним єдиним доказом – протоколом негласної слідчої дії, є необґрунтованими.

Доводи касаційної скарги про істотне порушення вимог кримінального процесуального закону під час досудового розслідування також ретельно перевірялися

судами першої та апеляційної інстанцій під час судового розгляду кримінального провадження і були мотивовано відхилені.

Так, згідно ч. 1 ст. 42 КПК підозрюваним є також і особа, затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, а тому допит засудженого 18 лютого 2017 року як підозрюваного, затриманого за підозрою у вчиненні умисного вбивства, за участю захисника, до моменту повідомлення про підозру не є порушенням кримінального процесуального закону. Крім того, засудженому при затриманні було роз'яснено передбачені ч. 3 ст. 42 КПК процесуальні права.

Як убачається з протоколу огляду місця події та трупа, огляд місця події призупинявся з 14:13 до 17:06 20 лютого 2017 року для проведення додаткової фотофіксації слідів пошкодження на трупі та інших слідів, у зв'язку з чим доводи касаційної скарги про те, що слідчий не міг внести відомості про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань о 15:54, є необґрунтованими.

У кожному з наявних у матеріалах кримінального провадження висновків експерта містяться підписи осіб, які проводили експертизу, про попередження їх про кримінальну відповідальність за ст. ст. 384, 385, 387 КК, а тому відсутність відповідного попередження в постановках слідчого про призначення експертиз не є підставою для визнання висновків експертів недопустимими доказами.

Ст. 243 КПК (в редакції Закону від 13 квітня 2012 року) не покладала на слідчого обов'язку повідомляти стороні захисту про призначення експертиз у кримінальному провадженні.

Протягом досудового розслідування захисники та підозрюваний були наділені правом заявляти клопотання про призначення експертиз у кримінальному провадженні.

Згідно ст. 290 КПК надається доступ до матеріалів досудового розслідування, в тому числі будь-які докази. Перевіркою матеріалів кримінального провадження встановлено, що в ході виконання вимог зазначеної статті захисникам та підозрюваному надавався доступ до речових доказів.

За таких обставин ознайомлення з процесуальними документами на досудовому розслідуванні щодо речових доказів та їх подальше дослідження в судовому засіданні переконують у відсутності порушень вимог КПК з цього приводу.

Зазначення з 18 лютого 2017 року у процесуальних документах відомостей про причетність засудженого до умисного вбивства є частиною процедури притягнення його до кримінальної відповідальності та не є порушенням ст. 17 КПК, про що необґрунтовано стверджує захисник.

Місцевий суд перевірів та визнав неспроможними й доводи захисту щодо можливого вчинення засудженим злочину в стані сильного душевного хвилювання. Спростовуючи їх, місцевий суд послався на висновок судово-психіатричної експертизи, згідно з яким встановлено, що на момент вчинення інкримінованих засудженому діянь він не перебував у стані фізіологічного афекту або в іншому емоційному стані, що міг би суттєво вплинути на його свідомість та діяльність.

У місцевого суду не було підстав для призначення додаткової судової психолого-психіатричної експертизи, про що клопотав захисник, вважаючи за необхідне поставити експерту ті ж питання, які були предметом попередньої експертизи та на які було надано відповіді. Зважаючи на це, суд обґрунтовано відмовив у задоволенні такого клопотання.

Суд апеляційної інстанції з дотриманням положень ст. 405 КПК розглянув подані апеляційні скарги і дійшов правильного висновку, що вирок місцевого суду відповідає вимогам кримінального процесуального закону, є обґрунтованим та вмотивованим.

Інші доводи, викладені в касаційній скарзі, та матеріали кримінального провадження не містять вказівки на порушення судами першої або апеляційної інстанцій при розгляді кримінального провадження норм кримінального процесуального закону, які би ставили під сумнів обґрунтованість прийнятих рішень.

Покарання засудженому призначено з дотриманням вимог ст. ст. 50, 65 КК та є справедливим.

На підставі наведеного Суд вважає, що при розгляді цього кримінального провадження суди першої та апеляційної інстанцій не допустили істотних порушень норм процесуального та матеріального закону. Вирок суду відповідає положенням ст. ст. 370, 374 КПК, а ухвала апеляційного суду – вимогам ст. 419 КПК.

4.4.3. Оцінка доказів щодо доведення винуватості особи за ч. 2 ст. 125 КК

Постанова від 11.07.2019

Справа №738/870/18

Провадження №51-728км19

Колегія суддів Другої судової палати

Засуджений, просить скасувати рішення судів першої та апеляційної інстанцій і закрити кримінальне провадження щодо нього. При цьому вказує на неповноту судового розгляду місцевим судом, невідповідність висновків суду першої інстанції фактичним обставинам кримінального провадження. Стверджує, що рішення апеляційного суду не відповідає вимогам ст. 370 КПК і, що у ньому всупереч вимогам ст. 419 КПК не надано належної оцінки доводам його апеляційної скарги про відсутність у його діянні складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 125 КК.

Верховний Суд судові рішення залишив без змін.

Зі змісту касаційної скарги вбачається, що засуджений посилається на невідповідність висновків суду фактичним обставинам справи, визначення яких дано у ст. ст. 409 та 410 КПК, просить дати доказам у справі іншу оцінку, ніж та, яку дали суди першої та апеляційної інстанцій, тоді як перевірки цих обставин до повноважень касаційного суду законом не віднесено.

Проте у результаті перевірки матеріалів провадження встановлено, що висновки суду про винність засудженого у вчиненні злочину за обставин, установлених судом і викладених у вирокі, ґрунтуються на зібраних органами досудового розслідування та досліджених у судовому засіданні доказах, які отримали належну оцінку. Вирок відповідає вимогам ст. 374 КПК, є законним та вмотивованим.

Так, суд зробив правильний висновок про винність засудженого у вчиненні інкримінованого йому злочину, передбаченого ч. 2 ст. 125 КК; винність засудженого підтверджується: показаннями потерпілої, яка пояснила, що в ході виниклого конфлікту між нею та засудженим, останній почав наносити їй неодноразові удари кулаком руки в область голови та рук. З приводу заподіяння їй тілесних ушкоджень потерпіла звернулася до лікарні та повідомила поліцію, показаннями свідків, які бачили словесну суперечку та штовханину між потерпілою та засудженим та те, що засуджений наносив потерпілій удари кулаком та долонею в область голови потерпілої та фактично підтвердили показання потерпілої.

Крім показань потерпілої та свідків винуватість засудженого доводиться дослідженими в судовому засіданні письмовими доказами, зокрема: протоколами слідчого експерименту, висновком експерта.

У вирокі суду відповідно до вимог ч. 3 ст. 374 КПК наведено докази, на яких ґрунтується висновок суду про доведеність винуватості засудженого, досліджених та оцінених із дотриманням положень ст. 94 КПК. В основу обвинувального вироку покладені виключно ті докази, які не викликають сумнівів у своїй достовірності.

Встановивши фактичні обставини, дослідивши та проаналізувавши зібрані докази у їх сукупності, надавши їм належну оцінку, суд першої інстанції правильно кваліфікував дії засудженого за ч. 2 ст. 125 КК.

Переглядаючи справу в апеляційному порядку, апеляційний суд відповідно до вимог ст. 419 КПК належно оцінив доводи, викладені в апеляційній скарзі засудженого, в тому числі й ті, на які він послався у касаційній скарзі, та обґрунтовано відмовив у їх задоволенні. Ухвала апеляційного суду відповідає вимогам ст. ст. 370, 419 КПК.

Інші доводи, викладені в касаційній скарзі та матеріали кримінального провадження не містять вказівки на порушення судом першої або апеляційної інстанцій при розгляді провадження норм кримінального процесуального закону, які ставили би під сумнів обґрунтованість прийнятих рішень.

Покарання засудженому призначено відповідно до вимог закону, за своїм видом і розміром воно є необхідним та достатнім для виправлення засудженого й попередження вчинення нових злочинів, і відповідає вимогам ст. ст. 50, 65 КК.

Оскільки кримінальний закон застосовано правильно, істотних порушень вимог кримінального процесуального закону не допущено, а призначене покарання відповідає тяжкості вчиненого злочину та особі засудженого, касаційну скаргу має бути залишено без задоволення, а судові рішення – без зміни.

4.4.4. Оцінка доказів щодо доведення винуватості особи за ч. 3 ст. 15, ч. 3 ст. 185 та ч. 3 ст. 185 КК

Постанова від 09.07.2019

Справа №565/75/17

Провадження №51-9306км18

Колегія суддів Другої судової палати

Захисник просить скасувати постановлені у кримінальному провадженні судові рішення щодо засудженого (ч. 3 ст. 185, ч. 3 ст. 15 і ч. 3 ст. 185 КК), а кримінальне провадження закрити у зв'язку з невстановленням достатніх доказів його винуватості в суді та вичерпанням можливості їх отримати. Вважає, що вирок місцевого суду є незаконним та необґрунтованим. На думку захисника, ні під час досудового слідства, ні в суді не було здобуто достатніх доказів для безперечного висновку суду про доведеність винуватості засудженого у вчиненні епізодів крадіжок щодо потерпілих поза розумним сумнівом. Вважає, що місцевий суд безпідставно відхилив доводи сторони захисту про визнання неналежними та недопустимими доказами протоколу обшуку, висновку експерта щодо циліндрового замка, а також відеозапису, що міститься на диску від 13 вересня 2017 року. На переконання захисника, апеляційний суд формально зазначив у своєму рішенні доводи, викладені в апеляційній скарзі сторони захисту, та всупереч вимогам ч. 2 ст. 419 КПК належним чином їх не перевірів і не навів належних мотивів на їх спростування. Крім того, захисник звертає увагу касаційного суду на безпідставне незастосування апеляційним судом до засудженого положень ч. 5 ст. 72 КК в редакції Закону № 838-VIII.

Верховний Суд судові рішення змінив у частині обчислення строку покарання відповідно до ч. 5 ст. 72 КК в редакції Закону № 838-VIII.

При перевірці судових рішень не встановлено обставин, які би ставили під сумнів законність і обґрунтованість висновків судів першої та апеляційної інстанцій про винуватість засудженого у вчиненні злочинів, за які його засуджено.

За ст. 370, п. 2 ч. 3 ст. 374 КПК вказані висновки ґрунтуються на об'єктивно з'ясованих обставинах, які підтверджено доказами, безпосередньо дослідженими під час судового розгляду й оціненими судом відповідно до ст. 94 КПК.

Судові рішення свідчать про те, що суди ретельно перевіряли доводи, аналогічні викладеним у касаційній скарзі. Зазначені в них мотиви про визнання цих доводів безпідставними колегія суддів касаційного суду вважає належним чином обґрунтованими.

Так, місцевий суд дослідив та оцінив показання потерпілих, протоколи обшуку місця проживання засудженого; протокол огляду місця події з фототаблицею до нього; висновок експерта з ілюстрованою таблицею до нього та показання судового експерта; протокол обшуку місця проживання; протокол проведення слідчого експерименту з ілюстративною таблицею; відеозапис, що міститься на диску від 13 вересня 2017 року, протоколи огляду предмета; та інші, якими місцевий суд обґрунтував доведеність винуватості засудженого.

Зазначені в касаційній скарзі міркування про те, що докази, якими місцевий суд обґрунтував свій висновок про доведеність винуватості засудженого отримано

всупереч положенням КПК, а також про недоведеність винності останнього у вчиненні інкримінованих йому злочинів, не містять даних, які би заперечували правильність висновків суду, і спростовуються наведеними у вирокі доказами.

Доводи сторони захисту про те, що під час обшуку було порушено право засудженого на захист з огляду на те, що зазначену слідчу дію було проведено без участі захисника, є необґрунтованими, оскільки зі змісту норми процесуального закону (чинного на момент проведення слідчої дії), що регламентує проведення обшуку, вбачається, що для участі у ньому може бути запрошений потерпілий, підозрюваний, захисник, представник та інші учасники кримінального провадження.

У ході цієї слідчої дії засуджений заявив, що готовий добровільно видати речі та добровільно видав їх.

Підстав сумніватись у законності проведення зазначеної слідчої дії, а також вважати протокол обшуку недопустимим доказом у колегії суддів немає.

Відсутні підстави й для визнання відеозаписів, що містяться на диску від 13 вересня 2017 року, неналежними та недопустимими доказами, оскільки зазначені докази отримано відповідно до положень ч. 2 ст. 93, ч. ч. 1, 2, 3 ст. 99 КПК.

Що стосується доводів у касаційній скарзі захисника про те, що висновок експерта від 30 листопада 2016 року є недопустимим доказом у кримінальному провадженні, оскільки речові докази не були відкриті стороні захисту в порядку, передбаченому положеннями ст. 290 КПК, то колегія суддів касаційного суду вважає такі доводи безпідставними.

Матеріали кримінального провадження свідчать про те, що до них було долучено як речові докази, вилучені з квартир потерпілих, циліндри механізмів врізних замків та ключі, а також відмички, вилучені з даху прибудови до багатоквартирного будинку.

Протоколи про надання доступу до матеріалів досудового свідчать про те, що засуджений та його захисник із матеріалами провадження ознайомились у повному обсязі й жодних зауважень не мали.

Оцінку доказів судом проведено згідно з вимогами процесуального законодавства, з наведенням у вирокі відповідних висновків щодо належності, допустимості, достовірності доказів та їх достатності для постановлення вироку.

За встановлених місцевим та апеляційним судами фактичних обставин кримінального провадження дії засудженого за ч. 3 ст. 185, ч. 3 ст. 15 і ч. 3 ст. 185 КК, кваліфіковано правильно.

Залишаючи без задоволення доводи, викладені в апеляційній скарзі захисника, на предмет недоведеності винуватості засудженого у вчиненні епізодів крадіжок щодо потерпілих, а також щодо визнання неналежними й недопустимими доказами протоколу обшуку, висновку експерта щодо циліндрового замка, та відеозапису, що міститься на диску, апеляційний суд навів докладні мотиви прийнятого рішення і не встановив істотних порушень вимог кримінального процесуального закону, які би перешкодили суду першої інстанції повно і всебічно розглянути справу та дати правильну юридичну оцінку вчиненому засудженим.

Із матеріалів кримінального провадження вбачається, що при прийнятті рішення про призначення покарання за сукупністю злочинів у виді позбавлення волі з його реальним відбуванням місцевий суд повністю дотримався вимог закону.

Вирок місцевого суду є достатньо вмотивованим і відповідає вимогам ст. 374 КПК. Ухвала апеляційного суду відповідає вимогам ст. 419 КПК.

З урахуванням змісту касаційних вимог касаційну скаргу захисника слід задовольнити частково, на підставі ч. 5 ст. 72 КК (в редакції Закону № 838-VIII) у строк відбування засудженим покарання додатково зарахувати строк попереднього ув'язнення з 14 вересня 2017 року по день набрання вироком суду законної сили включно з розрахунку один день попереднього ув'язнення за два дні позбавлення волі, тобто зарахуванню підлягає період із 14 вересня 2017 року по 10 липня 2018 року.

4.4.5. Оцінка доказів щодо доведення винуватості особи за ч. 3 ст. 286 КК

Постанова від 09.07.2019

Справа №676/603/17

Провадження №51-392км19

Колегія суддів Другої судової палати

Захисник просить скасувати судові рішення та призначити новий розгляд у суді першої інстанції. Вважає, що винуватість засудженого (ч. 3 ст. 286 КК) у вчиненні інкримінованого йому кримінального правопорушення не доведена, а висновки суду не відповідають фактичним обставинам кримінального провадження. При цьому зазначає, що висновки суду ґрунтуються на припущеннях та недопустимих доказах, яким не надано належної оцінки, зокрема недостовірних показаннях свідків та потерпілих, протоколах огляду місця події, а також висновках експертиз. Вказує на те, що обвинувачення в судах першої та апеляційної інстанції підтримував неуповноважений прокурор, безпідставно відмовлено стороні захисту в задоволенні низки клопотань та повторно не досліджено судом апеляційної інстанції доказів кримінального провадження. Також захисник зазначає про неправильне зарахування засудженому на підставі ч. 5 ст. 72 КК строку попереднього ув'язнення у строк покарання.

Верховний Суд судові рішення змінив у частині обчислення строку покарання відповідно до ч. 5 ст. 72 КК в редакції Закону № 838-VIII.

Залишаючи без задоволення апеляцію захисника в частині встановлених судом першої інстанції обставин, апеляційний суд навів в своєму вирокі докладні мотиви прийнятого рішення і не встановив істотних порушень вимог кримінального процесуального закону, які б перешкодили суду першої інстанції повно і всебічно розглянути кримінальне провадження та дати правильну юридичну оцінку вчиненому.

За встановлених судом фактичних обставин кримінального провадження дії засудженого за ч. 3 ст. 286 КК кваліфіковані правильно.

Як видно з матеріалів кримінального провадження, висновок суду про доведеність винуватості засудженого у вчиненні злочину зроблено з дотриманням вимог ст. 23 КПК

на підставі об'єктивного з'ясування всіх обставин, підтверджених доказами, які було досліджено та перевірено під час судового розгляду, а також оцінено відповідно до ст. 94 КПК.

В основу вироку суд правильно поклав показання потерпілих та показаннями свідка, які узгоджуються з даними висновків судової транспортно-трасологічної та автотехнічної експертиз, а також даними висновками судово-медичних експертиз щодо причин смерті та виявлених в потерпілих тілесних ушкоджень.

Так, згідно даних висновку судової транспортно-трасологічної експертизи, зіткнення напівпречепа марки «Krone», тягачем якого є автомобіль «DAF», та автомобіля «Mercedes-Benz Sprinter», мало місце на смузі руху автомобіля «Mercedes-Benz Sprinter» та є зустрічною для автопоїзда.

Також, як встановлено в результаті проведення автотехнічної експертизи, в заданій дорожній обстановці водій автомобіля «Mercedes-Benz Sprinter» не мав технічної можливості запобігти зіткненню зі зустрічним автомобілем «DAF» з напівприцепом, а дії водія вантажного автомобіля засудженого з технічної точки зору не відповідали вимогам п. 12.1 ПДР.

Також, суд обґрунтовано в своєму рішенні послався на дані протоколу огляду місця дорожньо-транспортної пригоди, в якому зафіксовано положення транспортних засобів «Mercedes-Benz Sprinter» та сідлового тягача марки «DAF» з напівприцепом, а також слідову картину ДТП.

Зазначені докази є логічними, послідовними, узгоджуються між собою, не викликають сумнівів у їх достовірності.

Доводи в касаційній скарзі про визнання протоколів огляду місця події та висновків автотехнічних експертиз недопустимими доказами ретельно перевірили суди першої та апеляційної інстанцій і обґрунтовано визнали їх безпідставними.

Таким чином, дослідивши вказані докази, надавши їм належну оцінку, суд визнав їх достатніми для доведення винуватості засудженого у порушенні правил безпеки дорожнього руху, особою яка керує транспортним засобом, що спричинило загибель кількох осіб, а також заподіяло потерпілим тяжкі та середньої тяжкості тілесні ушкодження. Вирок суду у цій частині є законним, обґрунтованим та відповідає вимогам ст. 374 КПК.

Не знайшли свого підтвердження в матеріалах кримінального провадження й доводи захисника про відсутність повноважень у прокурора на підтримання державного обвинувачення в судах першої та апеляційної інстанцій. Так, згідно постанови про зміну групи прокурорів заступника прокурора від 03 лютого 2017 року згаданого прокурора включено до групи прокурорів у кримінальному провадженні щодо засудженого, а тому вимоги процесуального закону у даному випадку не порушені.

Також, усупереч доводам захисника, при здійсненні кримінального провадження суд апеляційної інстанції не порушив засад безпосередності дослідження доказів, оскільки, відповідно до положень ст. 404 КПК, повторне дослідження доказів є правом, а не обов'язком суду. При цьому, відмова в задоволенні клопотання за відсутності аргументованих доводів щодо необхідності повторного дослідження всіх доказів

у справі не свідчить про порушення апеляційним судом кримінального процесуального закону або неповноту судового розгляду.

Разом із тим, колегія суддів погоджується з твердженням захисника про неправильне застосування апеляційним судом положень ч. 5 ст. 72 КК при зарахуванні засудженому строку попереднього ув'язнення у строк покарання.

Рішення суду апеляційної інстанції про зарахування засудженому в строк покарання строку попереднього ув'язнення за період з 23 грудня 2017 року по день набрання вироком законної сили – 12 листопада 2018 року без урахування періоду з 21 червня 2017 року по 22 грудня 2017 року, є помилковим.

Таким чином, колегія суддів вважає, що вирок апеляційного суду в цій частині підлягає зміні внаслідок неправильного застосування закону України про кримінальну відповідальність, а саме незастосування ч. 5 ст. 72 КК (в редакції Закону № 838-VIII), що в даному випадку підлягає застосуванню.

4.4.6. Оцінка доказів щодо доведення винуватості особи за ч. 2 ст. 307 КК

Постанова від 10.07.2019

Справа №730/709/17

Провадження №51-6889км18

Колегія суддів Другої судової палати

Захисник, просить ухвалу апеляційного суду скасувати і призначити новий розгляд у цьому суді. Вказує на те, що засудженому (ч. 2 ст. 307 КК) всупереч вимог ст. 290 КПК не було відкрито матеріали досудового розслідування, ініціатором закупки наркотичного засобу був слідчий та засекречені особи, котрі спровокували засудженого на вчинення злочину, а наявні в матеріалах справи відеонаписи, на які фіксувались події злочину, не визнані речовими доказами у встановленому законом порядку.

Верховний Суд ухвалу апеляційного суду залишив без змін.

У результаті касаційного перегляду було встановлено, що висновок суду про винуватість засудженого у вчиненні інкримінованого йому злочину, підтверджується зібраними у кримінальному провадженні й безпосередньо дослідженими в судовому засіданні доказами.

Зокрема, такого висновку місцевий суд дійшов на підставі аналізу: показань самого засудженого, котрий свою винуватість у вчиненні злочину не визнав; свідків.

Крім того, факт неодноразового збуту засудженим каннабісу ОСОБА_1 підтверджується: протоколами огляду покупця та вручення грошових коштів; протоколами огляду місця події; висновками експерта; протоколами негласних слідчих (розшукових) дій: аудіо-, відео- контролю за особою (з відповідними додатками) та контролю за вчиненням злочину у формі спеціального слідчого експерименту.

При цьому, законність проведення вищевказаних НСРД підтверджується ухвалою апеляційного суду від 15 травня 2017 року та постановами прокурора від 15 та 19 травня 2017 року. А законність використання матеріалів НСРД підтверджується клопотанням прокурора від 27 липня 2017 року та ухвалою апеляційного суду

від 28 липня 2017 року про надання дозволу на використання в даному кримінальному провадженні.

Ретельно дослідивши й зіставивши зібрані у кримінальному провадженні фактичні дані, давши їм оцінку з точки зору належності, допустимості й достовірності, місцевий суд обґрунтовано вирішив, що ці дані в їх сукупності та взаємозв'язку є достатніми для доведеності винуватості засудженого у незаконному придбанні з метою збуту, зберіганні з метою збуту, а також незаконному збуті особливо небезпечного наркотичного засобу, обіг якого заборонено, вчиненому повторно.

Суд першої інстанції, з'ясувавши передбачені ст. 91 КПК обставини, що належать до предмета доказування, встановив факт наявності суспільно небезпечного діяння й обґрунтовано визнав доведеною винуватість засудженого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК.

Фактичні дані, які покладено в основу вироку і на яких ґрунтується обвинувачення засудженого, отримано в порядку, визначеному КПК, вони узгоджуються між собою, були предметом безпосереднього дослідження суду, не викликають сумніву в законності їх збирання (формування) та процесуального закріплення. Тому ці дані в силу ст. 84 КПК є доказами у кримінальному провадженні. Переконливих аргументів, які би свідчили про протилежне та про істотне порушення судом вимог ст. 94 КПК, захисник у касаційній скарзі не навів.

Доводи захисника про те, що досліджені судом докази отримані внаслідок провокації співробітниками правоохоронних органів, були ретельно перевірені судами першої та апеляційної інстанцій, якими не встановлено жодних обставин, які б свідчили про провокацію злочинів та обґрунтовано визнані судами безпідставними.

Так, згідно із практикою Європейського Суду з прав людини, а саме у справі «Раманаускас проти Литви» від 5 лютого 2008 року, зазначено, що підбурювання з боку поліції має місце тоді, коли відповідні працівники правоохоронних органів або особи, які діють за їхніми вказівками, не обмежуються пасивним розслідуванням, а з метою встановлення злочину, тобто отримання доказів і порушення кримінальної справи, впливають на суб'єкта, схилиючи його до вчинення злочину.

Проте, як убачається з матеріалів кримінального провадження засуджений свідомо, без будь-якого стороннього впливу, в тому числі і без провокацій (умовлянь) з ОСОБА_1 та ОСОБА_2, двічі продав останнім наркотичний засіб.

Не заслуговують на увагу й доводи захисника про порушення вимог КПК при відкритті матеріалів кримінального провадження, з огляду на нижченаведене.

Так, згідно з реєстром матеріалів досудового розслідування та протоколу про надання доступу до них від 3 серпня 2017 року, засуджений та його захиснику було надано доступ до цих матеріалів, з якими вони ознайомились, при цьому жодних заяв, клопотань і доповнень не мали. Таким чином, твердження сторони захисту про те, що органом досудового розслідування було відмовлено у доступі до речових доказів в порядку ч. 3 ст. 290 КПК, є безпідставними та спростовуються матеріалами справи.

Крім того, доводи захисника, аналогічні за змістом доводам, викладеним у його касаційній скарзі, були предметом перевірки суду апеляційної інстанції, який належним

чином розглянув їх, визнав ці доводи неспроможними і відмовив у задоволенні заявлених вимог, навівши обґрунтування прийнятого рішення.

Зокрема, апеляційний суд зазначив, що зібраними доказами у кримінальному провадженні, які узгоджуються між собою, повністю підтверджується той факт, що засуджений незаконно придбав з метою збуту, зберігав з метою збуту, а також незаконно збув особливо небезпечний наркотичний засіб, обіг якого заборонено, повторно. А карти пам'яті, на яких зафіксовані результати проведення негласних слідчих (розшукових) дій, є додатками до відповідних протоколів НСРД, що свідчить про необґрунтованість доводів захисника щодо недопустимості цих доказів.

Колегія суддів вважає, що апеляційний суд належним чином умотивував свої висновки, з якими вона погоджується. Ухвала суду відповідає вимогам ст. ст. 370, 419 КПК, у ній наведено обґрунтування прийнятого рішення та мотиви, якими керувався цей суд.

При призначенні засудженому покарання суд першої інстанції, з рішенням якого також погодився апеляційний суд, врахував ступінь тяжкості вчиненого злочину, який є тяжким, дані про особу винного, котрий є учасником АТО, позитивно характеризується за місцем проживання, відсутність обставин, що обтяжують та пом'якшують покарання, і дійшов обґрунтованого висновку про призначення засудженому покарання у виді позбавлення волі в мінімальній межі санкції ч. 2 ст. 307 КК. Отже, покарання засудженому призначено з дотриманням вимог ст. ст. 50, 65 КК, воно відповідає вчиненому та особі засудженого, є справедливим, необхідним і достатнім для його виправлення та попередження вчинення ним нових злочинів.

4.5. Судові рішення

4.5.1. Проголошення судового рішення

Постанова від 09.07.2019

Справа №487/839/17

Провадження №51-52км19

Колегія суддів Другої судової палати

Засуджений (п. 13 ч. 2 ст. 115 КК), просить вирок місцевого суду та ухвалу суду апеляційної інстанції скасувати і призначити новий розгляд в суді першої інстанції. Вказує, що вирок суду було проголошено без його участі, що згідно з п. 3 ч. 2 ст. 412 КПК є підставою для скасування судового рішення. Вважає, що суд безпідставно визнав його винуватим у вчиненні умисного вбивства власної дочки, оскільки згідно висновку експертизи потерпіла має відмінні від нього генетичні ознаки крові. Вsupереч приписам ст. 419 КПК вказані порушення залишились без уваги суду апеляційної інстанції, який належним чином не перевірів доводів апеляційних скарг та дійшов необґрунтованого висновку про залишення вироку місцевого суду без зміни. Крім того, зазначає, що оголошення повного тексту ухвали апеляційного суду також відбувалось без його особистої участі.

Верховний Суд судові рішення залишив без змін.

Як убачається з матеріалів кримінального провадження, засуджений брав участь у всіх засіданнях під час судового провадження у першій інстанції, де висловлював свою думку з приводу висунутого обвинувачення, заявляв клопотання, брав участь у дослідженні доказів, виступав у дебатах та звертався до суду з останнім словом. При цьому на проголошення 20 жовтня 2017 року вироку доставити засудженого в судове засідання не вдалось можливим із незалежних від суду причин.

Відповідно до вимог ч. 1 ст. 376 КПК судове рішення проголошується прилюдно негайно після виходу суду з нарадчої кімнати.

На виконання зазначених приписів суд після виходу з нарадчої кімнати 20 жовтня 2017 року негайно проголосив вирок, незважаючи на відсутність обвинуваченого в судовому засіданні. Копію вироку засудженому було направлено 23 жовтня 2017 року, а наступного дня – 24 жовтня 2017 року він її отримав, що підтверджується відповідною розпискою.

Аналогічна ситуація з конвоюванням засудженого склалася й під час оголошення 24 вересня 2018 року апеляційним судом повного тексту ухвали від 18 вересня 2018 року, якою вирок суду першої інстанції залишено без зміни.

Разом із тим, зазначені порушення вимог процесуального закону за змістом ст. 412 КПК не є істотними, оскільки жодним чином не вплинули на законність і обґрунтованість ухвалених щодо засудженого місцевим та апеляційним судами рішень, а також не перешкодили обвинуваченому реалізувати свої права. Так, під час провадження в суді першої та апеляційної інстанції була забезпечена ефективна участь засудженого в судовому засіданні. Останній слідкував за ходом судового провадження, неодноразово виступав перед судом з приводу висунутого обвинувачення і був почутий. Також, засуджений знав про зміст ухвалених щодо нього вироку й ухвали, отримав їх копії та своєчасно оскаржив вказані рішення відповідно в апеляційному та касаційному порядку.

Таким чином, в даному конкретному випадку незабезпечення присутності засудженого в залі суду під час проголошення вироку місцевого суду та повного тексту ухвали суду апеляційної інстанції не може бути підставою для скасування оскаржуваних судових рішень.

Неспроможними є й доводи касаційної скарги засудженого про те, що потерпіла не була його рідною дочкою, оскільки згідно висновку експерта має відмінності в генетичних ознаках крові. Зазначені обставини відносяться до фактичних обставин кримінального провадження і їх перевірка за змістом ст. 433, ст. 436 КПК не належить до повноважень суду касаційної інстанції. Натомість, як убачається з матеріалів кримінального провадження, під час досудового розслідування та в суді засуджений визнавав факт родинних зв'язків між ним та потерпілою, а тому суд правильно зазначив це у вироку. Крім того, навіть за умови підтвердження доводів касаційної скарги засудженого щодо відсутності біологічного зв'язку з потерпілою, це жодним чином не впливає на правильність висновків суду щодо доведеності винуватості засудженого у вчиненні умисного вбивства та кваліфікацію його дій за п. 13 ч. 2 ст. 115 КК.

Вирок місцевого суду є законним і обґрунтованим та відповідає вимогам ст. 374 КПК. Перевіривши доводи апеляційних скарг засудженого та захисника, в тому числі й ті, на які засуджений послався у касаційній скарзі, апеляційний суд надав їм належну оцінку та обґрунтовано залишив вирок суду першої інстанції без зміни. Ухвала апеляційного суду достатньо вмотивована та відповідає вимогам ст. 419 КПК.

4.5.2. Судові рішення суду апеляційної інстанції

Постанова від 10.07.2019

Справа №215/4205/16-к

Провадження №51-2502км18

Колегія суддів Другої судової палати

Прокурор, ставить питання про скасування вироку апеляційного суду і призначення нового розгляду в суді апеляційної інстанції. На думку прокурора, суд апеляційної інстанції порушив положення ст. ст. 370, 407, 418, 420 КПК, оскільки апеляційний суд, приймаючи одночасно рішення про погіршення становища ОСОБА_3, повинен був ухвалити щодо нього вирок, а рішення, яким залишив без задоволення апеляційні скарги ОСОБА_1 та ОСОБА_2, викласти у формі ухвали, чим погіршив становище останніх.

Захисник в інтересах засудженого ОСОБА_1, просить скасувати вирок апеляційного суду щодо ОСОБА_1 та призначити новий розгляд у суді апеляційної інстанції. Вважає вирок апеляційного суду в частині відмови в застосуванні щодо ОСОБА_1 положень ст. ст. 69, 75 КК необґрунтованим, ухваленим не на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджено доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до вимог ст. 94 КПК. Вказує на невідповідність вироку суду апеляційної інстанції вимогам ст. ст. 370, 419 КПК, оскільки апеляційний суд своїх висновків належним чином не мотивував, не навів вичерпних доводів щодо необґрунтованості апеляційної скарги ОСОБА_1. Також захисник зазначає, що апеляційний суд повною мірою не оцінив та не врахував усіх характеризуючих даних про особу засудженого.

Засуджений ОСОБА_3 вказує на незаконність вироку апеляційного суду і просить змінити цей вирок у частині призначеного йому покарання й застосувати щодо нього вимоги ст. ст. 75, 76 КК. Зазначає, що апеляційний суд повною мірою не врахував характеризуючих даних про його особу, наявність яких свідчить про можливість його виправлення без відбування покарання.

Засуджений ОСОБА_2 порушує питання про зміну вироку апеляційного суду в частині призначеного йому покарання та застосування щодо нього вимог ст. ст. 75, 76 КК. На обґрунтування такого прохання наводить підстави та доводи, які є аналогічні доводам у касаційній скарзі засудженого ОСОБА_3.

Верховний Суд вирок апеляційного суду скасував і призначив новий розгляд у суді апеляційної інстанції.

Так, призначаючи ОСОБА_3 покарання, апеляційний суд дотримався загальних засад, передбачених ст. ст. 50, 65 КК, оскільки врахував ступінь тяжкості вчинених

кримінальних правопорушень (середньої тяжкості та тяжкі), дані про особу обвинуваченого, який раніше не був судимий, позитивно характеризується за місцем проживання, має на утриманні малолітню дитину. Обставинами, що пом'якшують покарання ОСОБА_3, суд визнав щире каяття і визнання вини, а обставин, що обтяжують покарання обвинуваченого, не встановив.

Ураховавши вказані обставини в сукупності, апеляційний суд дійшов висновку про необхідність призначення ОСОБА_3 за сукупністю злочинів остаточного покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років 1 місяць без конфіскації майна, тобто ближче до мінімального строку згідно із санкцією ч. 2 ст. 289 КК.

Отже, призначене ОСОБА_3 покарання відповідає принципу індивідуалізації, є достатнім і необхідним для виправлення винуватого, а доводи засудженого про невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення й особі засудженого через суворість, колегія суддів вважає непереконливими.

Вирок апеляційного суду в частині визнання ОСОБА_3 винуватим та призначення йому покарання відповідає вимогам ст. ст. 374, 420 КПК.

Доводи у касаційній скарзі засудженого про можливість застосування щодо нього положень ст. 75 КК є безпідставними, оскільки положення ст. 75 КК можуть бути застосовані, у тому числі, у випадку засудження особи до покарання у виді позбавлення волі на строк не більше п'яти років.

Твердження засудженого про можливість застосувати при призначенні йому остаточного покарання принципу поглинення менш суворого покарання більш суворим та в результаті зменшити йому остаточне покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років, є необґрунтованими.

При вирішенні питання про те, який із передбачених ст. 70 КК принципів необхідно застосовувати при призначенні покарання за сукупністю злочинів (поглинення менш суворого покарання більш суворим або повного чи часткового складання покарань, призначених за окремі злочини), суд повинен ураховувати, крім даних про особу винного й обставин, що пом'якшують і обтяжують покарання, також кількість злочинів, що входять до сукупності, форму вини й мотиви вчинення кожного з них, тяжкість їх наслідків, вид сукупності (реальна чи ідеальна) тощо.

Суд вправі визначити остаточне покарання шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим при призначенні за окремі злочини, що входять до сукупності, покарання як одного виду, так і різних. Однакові за видом і розміром покарання поглиненню не підлягають.

На підставі викладеного оскільки ОСОБА_3 засуджено за ч. 2 ст. 289 КК у виді позбавлення волі на строк 5 років без конфіскації майна та за ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 289 КК у виді позбавлення волі на строк 5 років без конфіскації майна, тобто за однакові за видом і розміром покарання, то вони поглиненню не підлягають.

Крім того, доводи прокурора про порушення судом апеляційної інстанції вимог ст. ст. 370, 407, 418, 420 КПК є слушними.

Як убачається з матеріалів кримінального провадження, на вирок суду першої інстанції прокурор подав апеляційну скаргу, в якій ставив питання про скасування вироку суду першої інстанції у зв'язку з погіршенням становища лише обвинуваченого

ОСОБА_3 шляхом постановлення апеляційним судом свого вироку; також подали апеляційні скарги обвинувачені ОСОБА_3, ОСОБА_1 і ОСОБА_2, в яких вони просили пом'якшити призначене їм покарання, про що наводили відповідні мотиви.

Скасовуючи вирок місцевого суду в частині призначення покарання щодо ОСОБА_3, апеляційний суд постановив лише один процесуальний документ у формі вироку, в якому одночасно виклав рішення про призначення ОСОБА_3 більш суворого виду покарання та залишення апеляційних скарг обвинувачених без задоволення, хоча повинен був постановити рішення про залишення вказаних апеляційних скарг останніх у формі ухвали.

За наведених обставин касаційна скарга прокурора підлягає частковому задоволенню та скасуванню вироку суду апеляційної інстанції щодо ОСОБА_1 і ОСОБА_2 на підставі ст. 438 КПК з призначенням нового розгляду в суді апеляційної інстанції.

Крім того, як убачається з матеріалів провадження та судових рішень, до набрання вироком законної сили місцевий суд ОСОБА_1 та ОСОБА_2 запобіжного заходу не обирав.

Касаційний розгляд здійснюється згідно з правилами розгляду в суді апеляційної інстанції з урахуванням певних особливостей (ст. 434 КПК). У свою чергу ст. 418 КПК передбачає, що суд апеляційної інстанції ухвалює рішення в порядку, визначеному ст. ст. 368 – 380 КПК, який зобов'язує суд, серед іншого, вирішити питання про запобіжний захід до набрання вироком законної сили.

Беручи до уваги мету застосування заходів забезпечення кримінального провадження, яка передбачає досягнення дієвості цього провадження (ст. 131 КПК), з огляду на необхідність попередження ризику переховування ОСОБА_1 та ОСОБА_2 від суду під тиском тягаря можливого відбування покарання за вироком місцевого суду, враховуючи тяжкість вчинених ними злочинів, суд вважає за необхідне обрати щодо ОСОБА_1 та ОСОБА_2 запобіжний захід у вигляді тримання під вартою на строк 60 діб.

4.6. Апеляційне оскарження

4.6.1. Строк на апеляційне оскарження

Постанова від 11.07.2019

Справа №326/1048/18

Провадження №51-176км19

Колегія суддів Другої судової палати

Скаржники просять скасувати ухвалу судді апеляційного суду і призначити новий розгляд матеріалів кримінального провадження в суді апеляційної інстанції. В обґрунтування свої вимоги, зазначають, що вони скористались правом на апеляційне оскарження у межах встановленого ст. 395 КПК строку, а тому рішення суду про повернення скарги є незаконним.

Верховний Суд ухвалу апеляційного суду залишив без змін.

При перевірці матеріалів провадження касаційним судом встановлено, що доводи скаржників про порушення вимог кримінального процесуального закону судом

апеляційної інстанції при вирішенні питання про прийняття апеляційної скарги до розгляду є безпідставними.

Повертаючи апеляційну скаргу заявникам, суд виходив із того, що вказану скаргу подано з пропуском встановленого законом строку та без порушення питання про поновлення цього строку.

Висновки суду апеляційної інстанції, на думку колегії суддів, ґрунтуються на вимогах кримінального процесуального закону та матеріалах провадження з огляду на наступне.

Як убачається із матеріалів кримінального провадження, ухвалу слідчого судді районного суду було постановлено 05 жовтня 2018 року з викликом осіб, які її оскаржують. Проте представник заявника в судове засідання не з'явився, хоча і був повідомлений про час та місце розгляду скарги. Також до слідчого судді надійшла заява голови Борисівської сільської ради та виконавчого комітету Борисівської сільської ради, в якій зазначено, що заявник не підтримує свою скаргу та просить судове засідання 05 жовтня 2018 року провести у відсутності виконавчого комітету, а також у задоволенні скарги просила відмовити.

Враховуючи зазначене вище, строк апеляційного оскарження для таких осіб обчислюється з дня оголошення ухвали слідчого судді. Проте апеляційна скарга на вказане рішення була направлена до суду апеляційної інстанції 16 жовтня 2018 року, тобто із пропуском строку на апеляційне оскарження ухвали слідчого судді і апелянти не порушували питання про поновлення цього строку.

З огляду на наведене вище, заявниками порушено строк апеляційного оскарження згідно з п. 3 ч. 2 ст. 395 КПК.

За таких обставин, рішення суду апеляційної інстанції про повернення апеляційної скарги заявників відповідно до положень п. 4 ч. 3 ст. 399 КПК відповідає вимогам кримінального процесуального закону.

Істотних порушень вимог кримінального процесуального закону, які були би підставою для зміни чи скасування ухвали судді апеляційного суду, не встановлено.

Постанова від 11.07.2019

Справа №243/2659/18

Провадження №51-840км19

Колегія суддів Другої судової палати

Засуджений, просить скасувати оскаржувану ухвалу апеляційного суду і призначити новий розгляд матеріалів кримінального провадження в суді апеляційної інстанції. Стверджує, що суд апеляційної інстанції залишив поза увагою зазначені у скарзі поважні причини пропуску строку на апеляційне оскарження, і всупереч приписам п. 4 ч. 3 ст. 399 КПК прийняв незаконне рішення про відмову у поновленні строку апеляційного оскарження судового рішення та повернув апеляційну скаргу, що не відповідає вимогам ст. 370 КПК. Зазначає, що своїми діями апеляційний суд порушив його право на апеляційне оскарження рішення суду першої інстанції. Крім цього, вказує на постановлення оскаржуваного судового рішення незаконним складом суду, оскільки, на його думку, двоє суддів вже брали участь у розгляді питання про

поновлення строку на апеляційне оскарження вироку суду першої інстанції у даному кримінальному провадженні. Також стверджує, що судом апеляційної інстанції було порушено порядок розгляду клопотання про поновлення строку на апеляційне оскарження судового рішення, оскільки сторони були викликані у судові засідання для розгляду зазначеного клопотання, що на його думку, не відповідає нормам КПК.

Верховний Суд ухвалу апеляційного суду залишив без змін.

Відмовляючи у поновленні строку апеляційного оскарження судового рішення та повертаючи апеляційну скаргу, суд належним чином проаналізував зазначені у скарзі доводи про поважність причин пропуску строку на апеляційне оскарження.

Висновки суду апеляційної інстанції, на думку колегії суддів, ґрунтуються на вимогах кримінального процесуального закону та матеріалах провадження з огляду на наступне.

Як убачається із матеріалів кримінального провадження, вирок міськрайонного суду відносно засудженого було ухвалено 05 червня 2018 року і у даному судовому засіданні засуджений був присутнім, а також в той же день отримав копію вироку. Проте апеляційну скаргу та клопотання про поновлення строку апеляційного оскарження зазначеного вироку засудженим було подано 26 жовтня 2018 року, тобто із значним пропуском встановленого законом строку на його оскарження.

Стосовно доводів засудженого про поважність причин пропуску строку апеляційного оскарження вироку місцевого суду, то апеляційним судом обґрунтовано визнано відсутність об'єктивних обставин, що перешкодили поданню апеляційної скарги у визначені законом строки, оскільки ніяких перешкод у реалізації права на апеляційне оскарження вироку суду першої інстанції не існувало.

Також колегія суддів вважає необґрунтованими доводи касаційної скарги з доповненнями засудженого про постановлення оскаржуваного судового рішення незаконним складом суду.

Як убачається з матеріалів кримінального провадження, 06 серпня 2018 року судді Смірнова В.В. і Залізняк Р.М. брали участь у розгляді клопотання захисника про поновлення строку апеляційного оскарження вироку міськрайонного суду від 05 червня 2018 року, яким затверджено угоду про визнання винуватості укладену між прокурором та засудженим.

Разом з цим, оскаржувана ухвала апеляційного суду від 30 січня 2019 року, якою повернуто апеляційну скаргу засудженого на вирок міськрайонного суду від 05 червня 2018 року та відмовлено йому у поновленні строку на апеляційне оскарження зазначеного вироку суду першої інстанції, постановлена судом у складі головуючого Смірнкової В.В., суддів: Залізняк Р.М., Савкової С.В.

Проте з огляду на вимоги ст. 76 КПК не виключається участь зазначених суддів у розгляді клопотання засудженого про поновлення строку апеляційного оскарження вказаного вироку суду першої інстанції, оскільки судді Смірнова В.В. і Залізняк Р.М. раніше у складі колегії апеляційного суду брали участь у розгляді клопотання саме захисника та відмовили у задоволенні її клопотання у зв'язку з наведенням захисником причин пропуску строку апеляційного оскарження, які визнано не поважними.

Також необґрунтованими є й доводи касаційної скарги з доповненнями засудженого про те, що судом апеляційної інстанції було порушено порядок розгляду клопотання про поновлення строку на апеляційне оскарження судового рішення, оскільки нормами КПК не встановлено заборони на розгляд вказаного клопотання судом безпосередньо у судовому засіданні за участю сторін кримінального провадження, з дотриманням загальних засад кримінального провадження.

За таких обставин, рішення суду апеляційної інстанції про повернення апеляційної скарги засудженого відповідно до положень п. 4 ч. 3 ст. 399 КПК відповідає вимогам кримінального процесуального закону.

Істотних порушень вимог кримінального процесуального закону, які були би підставою для зміни чи скасування ухвали апеляційного суду, не встановлено.

4.6.2. Порушення апеляційним судом вимог КПК щодо непосредності дослідження показань, оцінки доказів, змісту вироку та порядку застосування закону України про кримінальну відповідальність

Постанова від 11.07.2019

Справа №263/206/14-к

Провадження №51-1216км19

Колегія суддів Другої судової палати

Прокурор просить вирок апеляційного суду щодо засудженого змінити. Вважає, що суд апеляційної інстанції неправильно застосував закон України про кримінальну відповідальність, оскільки, закривши кримінальне провадження за ст. 125 ч. 2 КК на підставі ст. 49 КК, призначив засудженому покарання за сукупністю злочинів, передбачених ст. 121 ч. 1, ст. 125 ч. 2 КК на підставі ст. 70 ч. 1 КК. При цьому така зміна вироку апеляційного суду, на думку, прокурора не вплине на остаточний розмір призначеного засудженому покарання.

Захисник засудженого просить вирок судів обох інстанцій скасувати та призначити новий розгляд в суді першої інстанції. Не погоджується із висновками судів про те, що засуджений умисно наніс потерпілим тілесні ушкодження, вказуючи на те, що він, перебуваючи у стані необхідної оборони, не перевищив її меж, оскільки захищався від скоєного на нього нападу. Зазначає, що така версія подій не розглядалася судами та обґрунтування рішення про те з яких підстав вона не взята до уваги у вироках судів не наведено. Вважає, що вирок апеляційного суду не відповідає вимогам ст. 374 ч. 3 КПК, оскільки в мотивувальній його частині не зазначено формулювання нового обвинувачення, визнаного апеляційним судом доведеним, оскільки у вироку апеляційного суду на зазначено мотиви неврахування окремих доказів, які підтверджують версію сторони захисту щодо обставин події, як і не містить належного обґрунтування мотивів зміни обвинувачення. Вважає, що судом апеляційної інстанції в порушення вимоги ст. ст. 23, 94, 370, 404 КПК, дано іншу оцінку доказам, які були ним досліджені вибірково і поверхнево. Також вказує на ряд інших істотних порушень вимог кримінального процесуального закону, допущених судами обох інстанцій, які, на його думку, є підставами для скасування вироків судів. Покарання

призначене засудженому вважає необґрунтовано суворим і таким, що не відповідає тяжкості вчинених ним кримінальних правопорушень та його особі. В доповненнях вказує на те, що в травні 2017 року неуповноважена посадова особа – прокурор за відсутності підтвердження його повноважень у матеріалах провадження змінив обвинувачення засудженому, склавши і підписавши новий обвинувальний акт, на підставі якого було постановлено незаконний обвинувальний вирок.

Інший захисник засудженого просить вирок апеляційного суду скасувати та призначити новий розгляд в суді апеляційної інстанції. Вважає, що вирок апеляційного суду не відповідає вимогам ст. ст. 370, 374, 420 КПК, в якому не надано належної правової оцінки всім доводам апеляційних скарг сторони захисту, а його висновки обґрунтовані суперечливими показаннями потерпілих та висновками судово-медичних експертиз. Вказує на те, що саме потерпілі та свідок ОСОБА_1 напали на засудженого і він лише захищався від їх нападу. Вважає, що апеляційним судом допущені істотні порушення вимог процесуального закону та неправильно застосовано закону України про кримінальну відповідальність, які є підставами для скасування вироку апеляційного суду.

Верховний Суд вирок апеляційного суду скасував і призначив новий розгляд у суді апеляційної інстанції.

З матеріалів кримінального провадження вбачається, що вирок суду першої інстанції оскаржувався захисниками засудженого з підстав невідповідності висновків суду першої інстанції фактичним обставинам кримінального провадження, суть апеляційних скарг яких зводилася до того, що, за версією сторони захисту, засуджений перебував у стані необхідної оборони, не перевищуючи їх меж, у зв'язку із чим, посилаючись на ст. 36 ч. 5 КК, порушували питання про скасування вироку суду першої інстанції за відсутністю в його діях складів злочинів, передбачених ст. 121 ч. 1, ст. 122 ч. 1 КК.

Проте, апеляційний суд, надаючи свою оцінку доказам, наявним у кримінальному провадженні щодо обставин події, не перевірів та не дав відповідей на такі доводи апеляційних скарг захисників в розумінні положень ст. 36 ч. 5 КК та рішення по суті таких вимог апеляційних скарг захисників не прийняв.

Апеляційний суд, незважаючи на вимоги процесуального закону, надав свою оцінку доказам кримінального провадження, у вироку послався на показання свідків, яких він безпосередньо не допитував і їх показання не сприймав під час судового засідання.

Крім того, зробивши свої висновки про те, що прямий умисел у діях засудженого на заподіяння тілесних ушкоджень підтверджується наведеними у вироку показаннями потерпілих та ОСОБА_1, апеляційний суд у вироку зазначив їх показання, які ними апеляційному суду не надавалися. Вказані у вироку апеляційного суду показання цих осіб ними надавалися під час розгляду кримінального провадження судом першої інстанції та з врахуванням вимог ст.ст. 23, 94 КПК не могли без їх безпосереднього сприйняття бути покладені в основу обвинувального вироку. З аудіозапису судового засідання суду апеляційної інстанції від 8 січня 2019 року вбачається, що вказані особи допитувались апеляційним судом, проте ні потерпілі, ні свідок ОСОБА_1 не надавали

показань щодо обставин події, про які зазначено у вирокі апеляційного суду та з яких можна було б встановити наявність умислу у засудженого на заподіяння тілесних ушкоджень потерпілим.

Послався у вирокі апеляційний суд і на показання засудженого, який апеляційним судом щодо обставин подій конфлікту між ним та потерпілими також безпосередньо не допитувався, а зазначені у вирокі апеляційного суду показання були дані засудженим в суді першої інстанції.

Також в порушення вимог ст. 374 КПК апеляційний суд не зазначив у своєму вирокі нове формулювання обвинувачення засудженого визнане апеляційним судом доведеним за ст. 121 ч. 1, ст. 125 ч. 2 КК із зазначенням місця, часу, способу вчинення та наслідків кримінального правопорушення, форми вини і мотивів кримінального правопорушення.

Так, апеляційний суд своїм вирокі скасував вирок районного суду від 20 вересня 2017 року щодо засудженого та ухвалив новий вирок. Цим вирокі засудженого визнано винним за ст. 121 ч. 1, ст. 125 ч. 2 КК, призначено йому покарання за цими статтями та на підставі ст. 70 КК визначено йому остаточне покарання за сукупністю злочинів, після чого застосовано ст. 49 КК та закрито кримінальне провадження за ст. 125 ч. 2 КК.

Проте, такий порядок застосування закону України про кримінальну відповідальність не є вірним, оскільки після визнання засудженого винним за ст. 125 ч. 2 КК апеляційний суд, встановивши, що строки давності притягнення його до кримінальної відповідальності за цією статтею відповідно до ст. 49 КК сплили, керуючись положеннями ст. 417 КПК, він мав скасувати обвинувальний вирок і закрито кримінальне провадження в цій частині. Після чого, визнавши засудженого винним за ст. 121 ч. 1 КК, апеляційний суд мав би призначити йому покарання за вказаною статтею без застосування положення ст. 70 КК, які визначають правила призначення покарання за сукупністю злочинів, оскільки за ст. 125 ч. 2 КК кримінальне провадження вже було б закрито.

Крім того, не є вірним використання у вирокі апеляційного суду одночасного формулювання про те, що вирок суду першої інстанції скасовується з постановленням нового вирокі і залишенням його в іншій частині без зміни, без уточнення в якій саме частині вирокі скасовується, в якій частині постановляється новий вирокі та в якій його частині він залишається апеляційним судом без зміни.

В порядку ч. 2 ст. 433 КПК, колегія суддів також встановила, що вирокі апеляційного суду не містить рішення по суті вимог апеляційних скарг захисників, прокурора та потерпілих, що є порушенням вимог кримінального процесуального закону та підставою для скасування вирокі.

Отже, під час розгляду провадження судом апеляційної інстанції допущено порушення вимог кримінального процесуального закону яке є істотним, оскільки ставить під сумнів законність і обґрунтованість судового рішення та неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність, що у відповідності з вимогами ст. 438 ч. 1 п. п. 1, 2 КПК є підставами для скасування такого рішення.

За таких обставин, вирок апеляційного суду підлягає скасуванню із призначенням нового розгляду у суді апеляційної інстанції.

Постанова від 11.07.2019

Справа № 215/2090/18-к

Провадження № 51-1482км19

Колегія суддів Другої судової палати

Прокурор просить скасувати ухвалу апеляційного суду від 06 березня 2019 року та призначити новий судовий розгляд за апеляційною скаргою прокурора Криворізької місцевої прокуратури № 2 Дніпропетровської області на ухвалу слідчого судді від 20.02.2019 року в суді апеляційної інстанції. На його думку, строк на апеляційне скарження ухвали суду першої інстанції від 20 лютого 2019 року прокурором пропущено не було, оскільки апеляційну скаргу подано 21 лютого 2019 року, тобто в межах семиденного строку, визначеного процесуальним законом. Вказує на те, що зазначена в ухвалі апеляційного суду дата подання апеляційною скарги «28 лютого 2019 року» є невірною, на підтвердження чого додає до касаційної скарги лист заступника директора Дніпровської Дирекції АТ «Укрпошта».

Верховний Суд ухвалу апеляційного суду залишив без змін.

В матеріалах провадження наявний конверт, в якому надійшла апеляційна скарга прокурора на ухвалу слідчого судді районного суду від 20 лютого 2019 року, якому надано штрихкодний ідентифікатором з номером 5008208017062. Згідно даних офіційного сайту «Укрпошти» за пошуковим запитом щодо відстеження поштового відправлення за цим штрихкодним ідентифікатором, відправлення було прийняте для відправлення 28 лютого 2019 року.

Отже, висновок апеляційного суду про те, що прокурор подав апеляційну скаргу на ухвалу слідчого судді 28 лютого 2019 року відповідає наявним в матеріалах провадження документам, які безпосередньо стосуються цього відправлення, та є обґрунтованим.

Даних про те, що апеляційна скарга прокурором подана 21 лютого 2019 року в матеріалах провадження, за якими апеляційний суд міг встановити таку обставину, немає.

Апеляційний суд виконав вимоги процесуального закону та керуючись ст. 399 ч. 3 п. 4 КПК та повернув апеляційну скаргу прокурору як таку, що подана із пропуском строку на її подачу і прокурор не заявив клопотання про його поновлення.

Істотних порушень кримінального процесуального закону, які були б підставами для скасування чи зміни судового рішення, також не виявлено.

4.7. Перегляд за нововиявленими обставинами

Постанова від 10.07.2019

Справа №344/1577/13-к

Провадження №51-9471км18

Колегія суддів Другої судової палати

Захисник просить скасувати ухвалу апеляційного суду і призначити новий розгляд у суді апеляційної інстанції. Зазначає, що рішення суддів апеляційної інстанції є необґрунтованим і невмотивованим. Вважає, що апеляційний суд не звернув уваги на те, що місцевий суд фактично розглянув по суті заяву засудженого про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, а прийняв рішення про її повернення.

Верховний Суд ухвалу апеляційного суду залишив без змін.

Як убачається з матеріалів провадження, засуджений звернувся до міського суду з заявою про перегляд за нововиявленими обставинами вироку міського суду від 15 січня 2015 року, яким його засуджено за ч. 3 ст. 28, ч. 2 ст. 15, п. п. 1, 6, 13 ч. 2 ст. 115, ст. 28 ч. 3, п. п. 4, 6, 13 ч. 2 ст. 115, ч. 4 ст. 187, ч. 5 ст. 185, ст. 70 КК до довічного позбавлення волі з конфіскацією всього майна, яке є його власністю.

Міський суд, як суд першої інстанції, проаналізувавши зміст поданої заяви засудженим, в ухвалі від 04 травня 2017 року обґрунтовано роз'яснив засудженому, що вказані ним обставини не є відповідно до ч. 2 ст. 459 КПК нововиявленими та залишив заяву без руху, надавши 14 денний строк на усунення недоліків. Вищевказану ухвалу засудженим було отримано 10 травня 2017 року. В цей же час 11 травня 2017 року до суду від засудженого надійшли доповнення до раніше поданої ним заяви датовані 26 квітня 2017 року в яких він послався як на нововиявлені обставини - штучне створення доказів та зловживання повноваженнями слідчим і прокурором під час судового розгляду, зокрема на спілкування прокурором у поза процесуальний спосіб з обвинуваченим ОСОБА_1, внаслідок чого останній надав суду недостовірні викривальні покази щодо заявника, про що ні заявнику, ні суду не було відомо на час винесення вироку, а також законодавчі зміни до ст. 68 КК, внаслідок яких щодо нього не може бути застосовано покарання у виді довічного позбавлення волі.

Суд першої інстанції у визначеному відповідно до вимог закону складі, колегією суддів, не проводячи судового засідання проаналізувавши та давши належну оцінку доповненням засудженого, з урахуванням того, що на момент прийняття рішення 01 червня 2017 року вимоги ухвали суду про залишення заяви останнього без руху виконані не були, дійшов обґрунтованого висновку, що вони не усувають недоліки поданої заяви, зазначені в ухвалі суду від 04 травня 2017 року, в зв'язку з чим правильно застосувавши положення ст. ст. 429, 464 КПК, прийняв обґрунтоване рішення про повернення заяви скаржника відповідно до вищезазначених вимог закону. Тому твердження захисника щодо фактичного розгляду судом заяви засудженого по суті, є безпідставними.

Доводи касаційної скарги захисника, які аналогічні доводам апеляційної скарги засудженого, були предметом перевірки в суді апеляційної інстанції і обґрунтовано

визнані такими, що не відповідають матеріалам провадження та не ґрунтуються на вимогах закону. При цьому апеляційний суд погодився з рішенням суду першої інстанції про те, що обставин, які відповідно до ст. 459 КПК, були б підставами для перегляду вироку міського суду від 15 січня 2015 року в заяві та доповненнях до неї не наведено, а ухвала суду першої інстанції про повернення заяви є обґрунтованою і мотивованою.

При розгляді апеляційної скарги засудженого суд апеляційної інстанції її доводи перевірів і своє рішення належним чином мотивував.

Ухвала апеляційного суду відповідає вимогам ст. ст. 370, 418, 419, 467 КПК.

Істотних порушень кримінального процесуального закону, які були б підставами для скасування чи зміни судових рішень, також не встановлено.

4.8. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру

Постанова від 09.07.2019

Справа № 320/2609/16-к

Провадження №51-2486км18

Колегія суддів Першої судової палати

Захисник, посилаючись на п. 2 ч. 1 ст. 438 КПК, просить змінити рішення судів першої та апеляційної інстанцій і застосувати до його підзахисного примусові заходи медичного характеру у вигляді надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку. Він вважає, що застосовані до ОСОБА_1 заходи є занадто суворими, оскільки останній не становить загрози для суспільства. Захисник звертає увагу на те, що після завершення судово-психіатричної експертизи 17 березня 2016 року ОСОБА_1 продовжив лікування і стан його здоров'я значно поліпшився.

Захисник ОСОБА_2, просить скасувати ухвали судів першої та апеляційної інстанцій та призначити новий розгляд у суді першої інстанції. Стверджує, що в порушення норм КПК під час судового розгляду не було допитано свідків, які допитувалися в ході досудового слідства. Також адвокат скаржиться, що під час досудового слідства та судового розгляду не було залучено законного представника ОСОБА_1.

Верховний Суд судові рішення залишив без змін.

Захисник просить за результатами розгляду скарги змінити вид застосованих примусових заходів та продовжити лікування ОСОБА_1 без госпіталізації до психіатричного закладу. Однак, як свідчать матеріали провадження, після постановлення оскаржених судових рішень міськрайонний суд 22 вересня 2017 року змінив примусові заходи медичного характеру щодо ОСОБА_1 на надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку, а в подальшому ухвалами від 12 березня та 23 серпня 2018 року цей суд продовжив застосування примусового заходу медичного характеру у виді надання амбулаторної психіатричної допомоги.

Адвокат ОСОБА_2 у касаційній скарзі хоча й послався на неповноту судового розгляду, однак не пояснив, які саме відомості й щодо яких фактичних обставин справи мали підтвердити чи спростувати зазначені ним свідки, і, таким чином, як відсутність їх

показань вплинула на законність та обґрунтованість прийнятого в справі судового рішення.

Щодо відсутності законного представника ОСОБА_1 під час розгляду, Суд звертає увагу на те, що відповідно до ч. 1 ст. 44 КПК законний представник залучається, якщо підозрюваним, обвинуваченим є неповнолітній або особа, визнана у встановленому законом порядку недієздатною чи обмежено дієздатною. Однак матеріали справи не містять інформації про визнання ОСОБА_1 недієздатним чи обмежено дієздатним.

Суд апеляційної інстанції, перевіrivши правильність устанавлення місцевим судом фактичних обставин справи, правової кваліфікації та необхідність застосування примусових заходів медичного характеру, надав відповіді на всі доводи, наведені в апеляційній скарзі сторони захисту, та обґрунтовано залишив її без задоволення, належним чином мотивувавши своє рішення. Ухвала апеляційного суду відповідає вимогам ст. ст. 370, 419 КПК.

4.9. Оскарження судових рішень в частині, що стосується питань, пов'язаних із виконанням вироку

Ухвала від 11.07.2019

Справа №398/3638/17

Провадження №51-10105км18

Колегія суддів Другої судової палати

Засуджений (ч. 1 ст. 185, ч. 2 ст. 185, ч. 3 ст. 185 КК) стверджує, що суди першої та апеляційної інстанцій не вирішили питання про зарахування попереднього ув'язнення в строк покарання, а тому просить у строк покарання за правилами ч. 5 ст. 72 КК в редакції Закону № 838-VIII зарахувати період тримання під вартою до набрання вироком законної сили з розрахунку один день попереднього ув'язнення за два дні позбавлення волі.

Верховний Суд заквив касаційне провадження.

З оскаржених судових рішень вбачається, що питання застосування до засудженого положень ч. 5 ст. 72 КК в редакції Закону № 838-VIII у судах першої та апеляційної інстанцій не порушувалось і судами не вирішувалось у зв'язку із чим колегія суддів касаційної інстанції відповідно до повноважень не може давати оцінку наявності чи відсутності підстав для застосування вказаних положень закону в межах даного касаційного провадження, а інших доводів щодо незаконності судових рішень щодо засудженого у касаційній скарзі не наведено.

Ст. 539 КПК визначено, що питання, які виникають під час та після виконання вироку вирішуються судом за клопотанням (поданням) прокурора, засудженого, його захисника, законного представника, органу або установи виконання покарань, а також інших осіб, установ або органів у випадках, встановлених законом. А ч. 6 ст. 539 КПК передбачено, що за наслідками розгляду клопотання (подання) суд постановляє ухвалу, яка може бути оскаржена в апеляційному порядку.

Правова позиція з цього питання сформульована в постанові Великої Палати Верховного Суду від 23 січня 2019 року, провадження №13-38кс18, про те,

що кримінальне провадження - це досудове розслідування і судове провадження, процесуальні дії у зв'язку із вчиненням діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність (п. 10 ч. 1 ст. 3 КПК). Відповідно до п. 24 ч. 1 ст. 3 КПК, судове провадження - це кримінальне провадження у суді першої інстанції, яке включає підготовче судове провадження, судовий розгляд і ухвалення та проголошення судового рішення, провадження з перегляду судових рішень в апеляційному, касаційному порядку, а також за нововиявленими або виключними обставинами. Таким чином, всі наступні питання, які виникають у зв'язку з виконанням вироку, вирішуються в порядку Розділу VIII «Виконання судових рішень» цього Кодексу, яким передбачено лише апеляційний порядок оскарження судових рішень.

З урахуванням того, що судові рішення оскаржено засудженим лише в частині, що стосується питань, пов'язаних із виконанням вироку, та з огляду на те, що питання застосування ст. 72 КК у оскаржених судових рішеннях не вирішувалося, колегія суддів дійшла висновку, що вирок місцевого суду та ухвала суду апеляційної інстанції в цій частині не можуть бути предметом розгляду суду касаційної інстанції, а тому касаційне провадження підлягає закриттю.

Разом з тим, зазначене не позбавляє права засудженого, членів його сім'ї або захисника звернутися із клопотанням до суду першої інстанції щодо застосування положень ст. 72 ч. 5 КК в редакції Закону № 838-VIII в порядку та за наявності відповідних підстав, передбачених цим законом.

Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 08.07.2019 по 12.07.2019. Київ, 2019. 70 с.

¹ **Застереження:** видання містить короткий огляд судових рішень Касаційного кримінального суду. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua